Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXXI. št. 91 Ljubljana, sobota 23. aprila 1938 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Energično čiščenje v Rumuniji:

Rumuniji je grozil oboroženi prevrat

Obširno uradno poročilo o pripravah ekstremnih desničarjev pod vodstvom Codreana za oboroženi udar v cilju spremembe režima — Pokret je vzdrževal široko razpredeno špijonažo, denar pa je dobival iz inozemstva

Bukarešta, 23. aprila. r. Danes je bilo izdano uradno poročilo o seji ministrskega sveta dne 20. t. m., na kateri je notranji minister skupno z ministrom pravde podal obširen ekspoze o protidržavnem rovarenju gotovih desničarskih skupin, kar je dalo vladi povod, da je te stranke razpustila in njihovo premoženje zaplenila. V poročilu se med drugim navaja:

Splošno je znana agitacija, ki se je vodila zadnja leta z gotove strani in skupine, ki se je hotela s silo polastiti oblasti v državi. Ta skupina je po zgledu sličnih inozemskih organizacij polvojaškega značaja uniformirala svoje pristaše, jih oskrbela z orožjem in jih vežbala po vojaškem načinu v posebnih taboriščih, istočasno pa ustvarjala atmosfero terorja s tajnimi in javnimi grožnjami. Šef te skupine je v nekem pismu sam izrazil, da bo merilo njegove zmage število grobov, ki jih bo zapustil njegov pokret. Prva žrtev teh teroristov je bil ministrski predsednik Duca, ki je padel kot žrtev atentatorja iz vrst tega pokreta.

Razumljivo je, naglaša poročilo dalje, da je tako stanje izzvalo v narodu veliko vznemirjenje. Povzročitelji tega stanja so stremeli za tem, da stro odporno silo naroda, državna oblast pa je bila preveč omahljiva in popustljiva ter se je omejevala zgolj na prehodne, ne dovolj odločne ukrepe, ki niso mogli ustvariti v državi pomirjenja in prepričanja, da bo vlada znala braniti državo in jačati njeno odporno silo.

Novi režim, ki je prevzel oblast 10. februarja 1938, si je jasno začrtal svoje cilje. Pod moralnim pritiskom javnega mnenja so prenehala vsa nesoglasja in razprave. Omenjena skupina, desničarskih ekstremistov je sama uvidela, da se njen nadaljni obstoj ne da spraviti v sklad z novim položajem v državi. Zato je javno objavila razpust svojih organizacij. Nekaj časa je res izgledalo, da bodo ti ljudje, uvidevajoč potrebo, da posvetijo svoje sile novemu ritmu narodnega in državnega življenja, opustili svojo prejšnjo akcijo in metode, ki so izzvale toliko zla. Toda polagoma so se začeli znova zatekati k svojim prejšnjim metodam. Čigavim interesom je služilo to njihovo delo? Kaki motivi so jih pri tem vodili?

Državne oblasti so bile takoj obveščene o simptomih te njihove poživljene aktivnosti: držali so se tajni sestanki, sprejet je bil sklep, da se njihovi ljudje znova uniformirajo, nabavljalo se je orožje v velikih količinah in vršile so se priprave za oboroženi udar. Tu ne more biti več govora o političnih nasprotstvih proti sedanji vladi, ki ne pripada nobeni stranki, da bi mogla morebiti zasledovati kake svoje posebne strankarske cilje. Vlada je stavila vse svoje moči v službo naroda in države, da bi končno zopet ustvarila možnost normalnega dela, razvoja in napredka.

Vlada je na osnovi vseh teh ugotovitev odredila preiskavo in hišne preiskave pri vseh sumljivih osebah, da bi tako na osnovi dokumentov in točnih dokazov ugotovila pravi značaj te agitacije. Večji del arhiva te organizacije je bil že pred daljšim časom skrit. Kljub temu pa se je na domovih šefov tega pokreta našlo vse polno dokumentov, iz katerih se je dalo ugotoviti, da obstoja široko razpredena organizacija za sistematično špijonažo vsega dela in poslovanja državnih oblasti. Dokumenti, ki nosijo podpis šefa tega pokreta, dokazujejo, da so imeli svoje zaupnike pri policijskih prefekturah in v vseh oddelkih za javno varnost ter celo v glavnem štabu rumunske vojske. Iz najdenih dokumentov se je dalo točno ugotoviti vse te zaupnike.

Kakšni so bili cilji te organizacije, ki je na ta način dobivala informacije o namerah državnih oblasti in o delu glavnega generalnega štaba? Ta špijonažna služba je imela tudi svoje pozitivne rezultate. Pri hišnih preiskavah so najdene kopije zaupnih spisov, strogo zaupnih brzojavk in celo šifriranih poročil državnih in vojaških oblasti. Najdene so beležke šefa te organizacije, iz katerih je razvidno, da je bilo v razmeroma kratkem času porabljenih za to delo in to agitacijo nič manj kakor 40 milijonov lejev. Od kod so dobili tako ogromne vsote?

Najden je bil dokument šefa tega pokreta, ki nedvoumno dokazuje, da je bila ta organizacija v zvezi z inozemskimi organizacijami ter da je stremela za tem, da izzove spremembe, ki niso v skladu s sedanjim režimom in z interesi Rumunije.

Poročilo notranjega ministra poudarja dalje, da je bilo na osnovi vseh teh ugotovitev nujno potrebno, da se uvede energična akcija za končno likvidacijo tega pokreta, ki ogroža varnost države. Ukrepi, ki jih je v zvezi s tem izdala vlada, niso usmerjeni samo na to, da se ta pokret zatre, nego hoče vlada s tem ob enem doprinesti k povzdigi politične morale v državi, da sleherni državljan spozna in uvidi, da ne sme nasedati takim zapeljivcem. Ugotovljeno je, da je sodelovalo v tem pokretu mnogo ljudi, ki sploh niso vedeli, kakšni so končni cilji, ki jih zasledujejo voditelji tega pokreta. Voditelji te zločinske akcije so zlorabljali nerazpoloženje proti Židom, zlorabljali rumunski patriotizem in zdrave sile rumunskega naroda vpregli v svoj jarem, da bi tako služile Rumuniji sovražnim ciljem tujine.

V izvajanju svojih sklepov je vlada odredila takojšnji razpust »Železne garde«, organizacije nadangelja Gabrijela in stranke »Vse za domovino«. Njihovo premoženje je bilo zaplenjeno na korist države. Vsi voditelji teh organizacij bodo do nadaljnjega konfinirani, proti glavnim krivcem pa se uvede kazensko postopanje po zakonu o zaščiti države. Istočasno so bili ustavljeni tudi vsi listi, ki so podpirali ta pokret, čigar glavni voditelj je bil vodja »Železne garde« Codreanu, ki je zaprt.

Proti „šepetalcem“ v Rumuniji

Bukarešta, 23. aprila. br. Policijska direkcija v Bukarešti je dostavila vsem lastnikom javnih lokalov okrožnico, v kateri jim pod grožnjo zaporne in denarne kazni naroča, da morajo strogo paziti na one svoje goste, ki kritizirajo ukrepe vlade bodisi na političnem, finančnem ali gospodarskem področju in širijo vznemirjajoče vesti. Vse take goste morajo nemudoma prijaviti najbližji policijski stražnici, sicer se bodo smatrali za njihove somišljenike in bodo morali nositi tudi vse posledice. V gotovih primerih lahko policija odredi takojšnjo zaprtje takih lokalov.

Položaj Japoncev na Kitajskem postaja vedno bolj kritičen

Dobro organiziran odpor Kitajcev onemogoča japonske načrte

Tokio, 23. aprila. br. Potrjujejo se vesti, da je položaj japonskih čet na kitajskih bojiščih zelo kritičen. Vojni minister Sukijama je odredil, da se nujno pošljejo na Kitajsko nove čete. V to svrho so bili rekvirirani vsi dosegljivi potniški in tovorni parniki. Odposlati nameravajo 100.000 mož in so v to svrho mobilizirali tri nadaljne letnike. Najbolj kritičen je položaj pri Tajerčvangu. Tam so Japonci včeraj pričeli protiofenzivo, ki pa se ni posrečila. Kitajci so japonski naval odbili, vrhutega pa se jim je s spretnimi operacijami posrečilo, da so odcepili in obkolili celo japonsko armado, ki šteje 30.000 mož. Obkoljeni Japonci so zaman poskušali, da bi se prebili skozi kitajske vrste. Bili so krvavo odbiti in so imeli silne izgube. Tudi pri Jiehšienu Japoncem trda prede. Če ne pride takoj izdatna pomoč, se bodo morali umakniti. Nič boljši ni položaj na severnem kitajskem bojišču. S premestitvijo večjih oddelkov na južno bojišče je bil položaj Japoncev na tem bojišču oslabljen. Kitajci so to izkoristili in prisilil Japonce k umiku ter jim prizadejali silne izgube. Na vseh bojiščih je sedaj iniciativa v rokah Kitajcev.

London, 23. aprila. br. Reuter poroča, da se je danes pričela nova japonska ofenziva na fronti proti Tajerčvangu. Japonci so vrgli v boj 200.000 mož. Kitajci se odločno branijo in so kljub velikim izgubam obdržali vse svoje postojanke ter prizadejali tudi Japoncem hude izgube. Južnovzhodno od Šansija se je razvila krvava bitka, v kateri so imeli Japonci 1500 mrtvih in okrog 3000 ranjenih.

Po poročilih Reuterjevega dopisnika v Tokiju je japonski vojni minister Sukijama na seji ministrskega sveta podal obširno poročilo o vojaškem položaju na Kitajskem, pri čemer je precej pesimistično orisal položaj Japoncev. Naglasil je, da je japonska armada na Kitajskem zaradi silnih izgub v zadnji dobi zelo oslabljena, pa tudi kvalitativno nazaduje. Gverilska vojna, ki jo izvajajo kitajski četniki, povzroča japonski vojski skoro nepremagljive težave. Kitajci so začeli v zadnjem času oboroževati vse civilno prebivalstvo, ki prireja manjšim japonskim oddelkom zasede in napada manjše transporte. Za okrepitev japonske vojske so nujno potrebne nove čete, prav tako pa je treba izboljšati oskrbo vojaštva z živili, ker je zdravstveno stanje vojske zaradi pomanjkanja zelo kritično.

Imetje barona Rothschilda zaplenjeno

Dunaj, 23. aprila. br. Na predlog tajne državne policije je bil izdan odlok, s katerim je odrejena zaplemba vsega premoženja znanega dunajskega finančnika, barona Rothschilda, ki je po nastopu narodnih socialistov pobegnil v inozemstvo. Postavljen je poseben oskrbnik, ki bo do nadaljnjega upravljal njegovo imetje na račun države.

Rekvizicija železa v Nemčiji

Berlin, 23. aprila. br. Zaradi naraščajočih potreb je postalo pomanjkanje železa zelo občutno. Vodja gospodarske štiriletke maršal Göring je sedaj izdal vsem občinam nalog, da morajo do 1. avgusta na svojem področju zaseči vse železne ograje in jih nadomestiti z zidanimi. Železne ograje smejo ostati le tam, kjer je to iz varnostnih in prometnih razlogov neobhodno potrebno. Tudi sicer morajo občine zbrati vse razpoložljivo železje in ga oddati na določenih zbirališčih, ki ga bodo sproti oddajala v to svrho določenim industrijam.

Židovski filmi v Nemčiji

Berlin, 23. aprila. br. Propagandni minister dr. Göbbels je odredil ustanovitev posebnega filmskega zavoda, ki bo proizvajal izključno židovske filme. Pri teh filmih bodo sodelovali samo židovski umetniki, a predvajali jih bodo samo v židovskih kinematografih, katerih posečanje bo dovoljeno samo Židom. Prvi film, ki ga bo izdelal ta zavod, bo propagandnega značaja in naj pospešuje izseljevanje Židov v Palestino. Razen tega bodo proizvajali tudi zabavne filme.

Silna brezposelnost v Ameriki

Washington, 23. aprila. br. Da Amerika dandanes ni več obljubljena dežela, kakor je bila v starih časih, ko so prihajali v Ameriko izseljenci iz vsega sveta, dokazuje tudi poročilo senatnega odbora, ki proučuje problem brezposelnosti v Zedinjenih državah. Po ugotovitvah odbora je 15 odstotkov za delo sposobnih državljanov brez kruha in zaslužka ter odvisnih od podpore države.

Ruski bombniki za ČSR

Varšava, 23. aprila. o. »Kurir Poznani« poroča, da je v zadnjem času prispelo na Češkoslovaško preko rumunskega ozemlja nad 200 ruskih bombnikov. V rumunskem obmejnem ozemlju so v zadnjih dneh opazili večje število ruskih letal, ki so v veliki višini letela proti Češkoslovaški.

Kupuj domače blago!

Usoda Španije še ni odločena

Londonska sodba o položaju

London, 23. aprila. br. »Times« se v uvodniku bavijo s položajem v republikanski Španiji po prodoru frankovcev do obale Sredozemskega morja in prodiranju v Kataloniji ter piše med drugim:

Čeravno se zdi, da je za republikance bitka na vojaškem polju izgubljena, nadaljujejo republikanski voditelji energično borbo in si prizadevajo, da poraz pretvorijo v zmago. In res je, končna odločitev še ni padla. Usoda Španije še ni odločena. V začetku aprila so bili izgledi za republikance dokaj črni, uspehi frankovske ofenzive v Aragoniji so vrgli temne sence na izglede bodočnosti. Malodušnost se je širila. Poedinci so začeli misliti bolj nase, kakor pa na skupnost. Še v mirnem času so nasprotniki malo verjeli drug drugemu. Nasprotniki fašizma v Španiji se dobro zavedajo, da bi zmaga generala Franca pomenila njihovo smrt. Zato je njihova odločnost obupna.

Kataloniji pa ni grozila samo fašistična, nego še bolj anarhistična nevarnost. Anarhisti so grozili, da bodo pred umikom uničili vse, kar se da uničiti. Zato ni nič čudnega, če je Barcelona trepetala in so tuja poslaništva svetovala svojim državljanom, naj zapuste Španijo.

Odločen nastop predsednika republikanske vlade Negrina in v vojski izvršene spremembe pa so imele važen učinek. Avtoriteta oblasti se je dvignila, rezervisti so pohiteli pod zastave, da izpopolnijo vrzeli v republikanski vojski. Senca poraza, ki je že pokrivala republikansko Španijo, je obledela in izginila. Republikanska Španija je vstala ojačena in strnjena v složno fronto.

Trenutno je najvažnejša vojaška situacija. Od njenega razvoja je odvisno vse drugo. Prodor na aragonski fronti je bil popoln in še ena taka akcija, pa se bo morala tudi Barcelona udati. To bi ob enem pomenilo konec Katalonije. Bolj presenetljiv je uspeh frankovcev v pirenejskih gorah. Tam nikjer niso naleteli na resnejši odpor.

Vprašanje je, kaj bo, če pa Barcelona ne pade? V tem primeru bodo morali frankovci osvajati Katalonijo ped za pedjo, mesto za mestom, vas za vasjo. Zato ustvarja novi vojaški položaj vse mogoče razvojne možnosti in je danes težko reči, kakšna bo končna usoda Španije, zaključujejo »Times« svoja izvajanja. Vojna sreča je opoteča. Če bo Španija prepuščena sama sebi, to je, če se bodo umaknili tuji prostovoljci in čete, potem o zmagi republikancev ni dvoma. To najbolj jasno dokazujejo poslednje zmage generala Franca.

NE POZABITE

KUPITI NEDELJSKEGA »JUTRA«, KI PRINAŠA DRUGO NAGRADNO UGANKO

Šahovski turnir

Ljubljana, 23. aprila.

Najvažnejša partija včerajšnjega XI. kola je bila med **Szabojem** in **Kostićem**. Srečanje je moralo odločiti o prvi nagradi. Szabo je igral na zmago, toda Kostić se je izvrstno branil in je v končnici celo dobil premoč enega kmeta. Partija je bila prekinjena v boljši poziciji za Kostića. **Dr. Trifunović** in **Furlani** sta se po trdovratnem, a ves čas izenačenem boju zedinila za remis. **Bröder** je v nadaljevanju izgubil ortodoksni damski gambit nasproti **Steinerju**. **Dr. Vidmar** je kot črni ugrabil **Nedeljkoviću** kvaliteto in se je v sledniji v izgubljeni poziciji vdal. **Tot** je v kraljevem gambitu v otvoritvi nadigral **Preinfalka** in gladko zmagal. **Šorli** je v jasni remis poziciji nepotrebno žrtvoval **dr. Tartakowerju** dva kmeta in izgubil. **Pire** ni mogel zaradi dobre obrambe **Foltysa** uveljaviti boljše pozicije in sta razdelila točko. **Dr. Astaloš** in **Vidmar ml.** sta po mirni igri remizirala.

Bratom pravoslavne vere želimo vesele velikonočne praznike! Hristos voskres!

Politični obzornik

Najnovejši napad na sokolstvo

Beograjska revija »Krug« objavlja v svoji zadnji številki z dne 20. t. m. ta-le članek:

»Ljubljanski »Slovenec« z dne 15. aprila priobčuje članek, ki takole pričenja: »Ljubljanska sokolska župa hoče biti nenavadno aktivna. Sadovi sokolske vzgoje se od časa do časa javno kažejo, toda omenjena župa ne želi, da bi javnost videla vse njeno delovanje, in zato velik del svojega dela prikriva in ga izvaja na zarotniški način.« — Da to dokaže, objavlja imenovani list v celoti okrožnico štev. 1019-169 Sokolske župe Ljubljana, pri čemer zlasti poudarja, da govori okrožnica v uvodu, da je »naša narodna, sokolska in državna skupnost še premalo močna in živa,« in da je prav zato treba sedaj, »ko spomlad kliče v življenje,« korakati »z novimi močmi k cilju v duhu zgodovinskega narodnega izročila: Gjurgjev danak — hajdučki sastanak!«

V besedilu okrožnice, ki jo objavlja »Slovenec«, se nahajajo navodila, iz katerih je razvidno, da so kraj, dan in ura sestanka za splošni zbor sokolstva, ki se pripravlja, t a j n i, — toda samo do petka one nedelje, katere se bo zbor vršil, a ta nedelja bo padla vsekakor v mesec maj. Ta tajnost velja tudi za same člane, a cilj ji je, da članstvo navadi na to, da bo neprestano pripravljeno na poziv, ki lahko pride vsak trenutek, in da bo v stalnih stikih z vodstvom. S tem izpolnjuje sokolstvo v duhu svojih pravil in svoje morale samo svojo sveto državljansko dolžnost, da kakor vojska navaja svoje vrste na to, da bodo vsak trenutek pripravljeni na obrambo domovine, torej ono isto, kar je storilo tudi češkoslovaško sokolstvo ob priliki nedavne svoje veličastvene poskusne mobilizacije... Nobene druge »tajnosti« tu ni, zlasti pa ne »zarotniške«, kakor to obtožuje »Slovenec«, to tem manj, ker sam »Slovenec« pravi, da bi se naj zbora udeležilo na tisoče članstva v spremstvu godbe in z zastavami, na praznični dan in sredi pohlevne slovenske pokrajine, kjer ni »zarotniških« brlogov, da bi tako — ako bi bilo to po njenem okusu — lahko tudi sama redakcija »Slovenca« motrila v polnem gjurgjevdanskem solncu do zadnje potankosti ta veseli sestanek patriotične slovenske mladeži...

Ali kadar gre za sokolstvo, potem so dobrodošla vsa sredstva, da se ga more napasti. Pa zato gre »Slovenec« še dalje! In ko je s samim besedilom okrožnice ugotovil, da bo vsaka četa krenila na zbor z državno zastavo na čelu..., da bodo peli državno himno, pesem sokolskih legij in himno »Hej Slovani« in da bodo na to izvedli svoj telovadni in kulturni program, — evo, kako »Slovenec« zaključuje svoj članek: »...A med vzroki, ki opravičujejo izostanek (z zbora), ni navedena nedeljska maša. Sokolska uprava torej sama potrjuje našo trditev, da ni mogoče biti istočasno praktičen katolik in praktičen Sokol. Ali eno, ali drugo!«

Pa pustimo na strani zgodovino in se ne vprašamo, so-li morali naši junaki, ki so se sestajali na Gjurgjev dan (Jurjevo), prenašati peklenske muke zato, ker so kako nedeljo v letu izostali iz cerkve radi tega, da branijo ne samo »slobodo zlato«, marveč tudi »krst častni« (pravoslavni in katoliški), — ali ni danes na vsem svetu vse polno mladinskih društev, ki ne samo eno nedeljo, marveč večji del praznikov preživljajo takisto od ranega jutra pa do poznega večera ne samo na patriotskih, marveč tudi na zabavnih izletih in prireditvah, — a vendar ni našel »Slovenec« v vsem tem niti trohice kolizije s praktičnim katoličanstvom vse dotlej, dokler ni šlo za sokolstvo, za gjurgjevdanski uranak in za čisto patriotsko prireditev narodno-obrambne svrhe... In ali ne bo isti dan, ko se bo vršil ta »hajduški sestanek« (kakor ga »Slovenec« s prozorno ironijo naziva!), na tisoče slovenske mladine, pa celo zelo blizke »Slovencu« — »zamudilo sveto mašo,« ne zato, ker so zaposleni na patriotskem delu, marveč zato, ker so v kaki krčmi, — kakor se to dogaja vsake nedelje tako v Sloveniji, kakor tudi po drugih naših pokrajinah, — a da pobožni list temu vendarle ne posveča prav nobenih križarskih člankov?!« —

Revija nato še citira članek, ki ga je »Slovenec« objavil drugi dan proti sokolstvu in zaključuje svoja izvajanja takole: »Besedo ima sedaj sokolsko vodstvo, a zlasti novi senator in eden najvišjih funkcionarjev sokolstva v naši državi g. Gjuro Paunković!«

Borzna poročila.

Curih, 23. aprila. Beograd 10, Pariz 13.20, London 21.6925, New York 434.875, Bruselj 73.385, Milan 22.875, Amsterdam 242.10, Berlin 175, Dunaj 51.75, Praga 15.15, Varšava 82, Bukarešta 3.25.

Tel. 27-30 KINO SLOGA Tel. 27-30

Samo še danes predvajamo veliki kulturni film

BORNEO

je film, ki nam prikazuje vse mogoče zanimivosti tega otoka: fantastične svečanosti domačinov, napete in opasne love na divje zveri in velike opice, ribe, ki se vzpenjajo po drevju, leteče kače itd., itd.

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri, jutri ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

Jutri premiera velikega gangsterskega filma »DAN OSVETE«

Mreža dispanzerjev objema Slovenijo

Z jutrišnjim občnim zborom Protituberkulozne zveze bo slavnostno otvorjen letošnji protituberkulozni teden

Ljubljana, 23. aprila

V glasilu Protituberkulozne zveze »Delo proti tuberkulozi«, ki je izšlo za mesec april z zanimivo vsebino, sporoča uredništvo, da je Cerknica postala nova trdnjava v borbi z jetiko. Januarja letos je začel poslovati dispanzer v Cerknici. Zveza je ustanovila dispanzerje že v Mariboru, Celju, Ljubljani, Trbovljah, na Jesenicah, v Kranju, Ptuju, Kamniku, Brežicah, Murski Soboti, Novem mestu, Rogatcu, v Črni in sedaj je prišla na vrsto Cerknica. Dispanzerski načrt se bliža dovršitvi. Še letos bo Protituberkulozna zveza otvorila dispanzerje v Kočevju in v Črnomlju. Nato pridejo na vrsto Škofja Loka, ljubljanska okolica in Slovenji Gradec. V kratkem bo mreža dispanzerjev objela vso Slovenijo.

Brez dvoma je razveseljiva vest, da bo mreža dispanzerjev objela vso Slovenijo, čeprav bi bilo še bolj razveseljivo, ako bi dispanzerji ne bili potrebni, ako bi ne hirali v naših vaseh, trgih in mestih tisoči in tisoči za zavratno ljudsko boleznijo jetiko. Mreža dispanzerjev bo v kratkem objela vso Slovenijo, ker objema jetika že vso Slovenijo.

Maribor prednjači v borbi proti tuberkulozi, kakor ugotavlja dr. Franjo Radšelj, a je še mnogo problemov na tem področju, ki čakajo na nujno rešitev. Čeprav je jetika v Mariboru in okolici najbolj razširjena bolezen, ni tuberkuloznega oddelka v načrtu za dograditev in razširitev bolnice v Mariboru. Sedanji oddelek za jetične ima samo 34 postelj. L. 1936. so se zdravili na tem oddelku 101 zetičen delavec in 81 jetičnih delavk, 18 obrtnikov in 7 obrtnic, 5 zasebnih in 7 zasebnic, 7 posestnikov in 9 posestnic, 9 uradnikov in 6 uradnic, skupno 250 bolnikov.

Dr. Franjo Radšelj ugotavlja, da smrtnost zaradi tuberkuloze v štajerskih okrajih ne sledi splošnemu padcu tuberkuloze. Najbolj sta prizadeta Maribor in Ljutomer. Tekstilna in kovinska industrija dajeta izredno velik odstotek obolelih za jetiko. Za najbolj razširjeno bolezen ni na razpolago zadosti postelj v bolnišnici. Delo na terenu se bo moralo še razširiti in bo uspešno le tedaj, ko bo mogoče vsem bolnikom nuditi bolniško posteljo.

Dr. Franjo Smerdu razpravlja v glasilu o zdravstvenih problemih Notranjske. Vsa Notranjska nima nobene druge zdravstvene ustanove kot štiri združene zdravstvene občine in toliko ekspozitur bolniške blagajne. Nima bolnice kakor Štajerska, Dolenjska in celo Gorenjska, Notranjska potrebuje osrednjo hiralnico za ves logaški okraj in svojo bolnico, ki bi razbremenila ljubljansko bolnico.

Kmečke občine v Sloveniji so stavile za boj proti tuberkulozi v lanskem letu v svoje proračune skupaj 131.751 din. Ta številka kaže na razumevanje ljudstva za delo Protituberkulozne zveze.

Šef državnega dispanzerja v Mariboru dr. Valentin Varl je s statistiko ugotovil, da je znašala v Mariboru umrljivost zaradi jetike na 10.000 prebivalcev l. 1927. — 23.8%, l. 1936. — 16.6%. Ako primerjamo to umrljivost s splošno umrljivostjo v Sloveniji, kjer je umrlo za jetiko od 10.000 prebivalcev v l. 1927. — 22.2%, l. 1932. pa 14.8%, vidimo, da umrljivost za jetiko sicer pada, vendar je padec nad povprečjem drugih narodov.

OUZD je ustanovil sklad za podeljevanje podpor jetičnim zavarovancem in njihovim svojcem. Določen je znesek 300.000 din, ki bo porabljen za zvišanje hranarine od sedanje dve tretjinske zavarovane mezde do višine mezde.

Matere z 10 do 20 otroki v Ljubljani

20 otrok je rodila v našem mestu samo ena mati, ki je stara že 78 let

Ljubljana, 23. aprila

Pri nas velja družina za številno šele, če ima 10 ali več otrok. Ne smete misliti, da so matere z desetimi otroki redke v Ljubljani in da to zasluži pozornost kot senzacija. Statistika mater, ki so rodile več kakor desetkrat, je potrebna iz socialnih in zdravstvenih razlogov. Obžalovati moramo le, da še ni povsem popolna. Vendar bodo lahko na podlagi doslej zbranih podatkov začeli bolj smotrno proučevati zdravstvene in socialne razmere. Potrebna bo zlasti ugotovitev, kakšna je mortaliteta otrok v družinah s številnimi otroki. Ne samo sociologija in medicina, temveč tudi druge vede lahko uporabljajo takšno gradivo.

Pred dnevi je mestni socialni urad zbiral prostovoljne prijave mater, ki imajo 10 ali več otrok in ki žive v Ljubljani. Lani so podatke zbirali tako zvani mestni okrajni očetje ubožnih. Podatki ne morejo biti popolni brez natančnega uradnega štetja. Večina mater s številnimi otroki je revnih; nekatere so se prijavile na povabilo socialnega urada v pričakovanju, da jim bodo pomagali. Vendar je najbrž mnogo mater prezrlo objave, naj bi se prijavile, a nekaterim materam se je prijavljanje tudi zdelo brez pomena. Kljub temu se je prijavilo mnogo mater, iz česar tudi lahko sklepamo, da so matere navadno ponosne, če so poklonile življenje številnim otrokom.

Številka, da je v Ljubljani 49 mater z desetimi otroki, nedvomno ne bo točna, ker so lani zbrali podatke 75 mater, ki so živele v Ljubljani in ki so rodile po 10 otrok. Petdeseto mater, ki je rodila 10 otrok, je prijavil njen mož: mati je že umrla. Da je v Ljubljani nedvomno več kakor 49 mater z desetimi otroki, sklepamo že iz tega, da se jih je prijavilo 50 z enajstimi otroki in 43, ki so rodile po 12 otrok. Kakor rečeno, pri nas velja družina številna šele, če ima 10 otrok, a še tako obilen božji blagoslov se mnogim ne zdi nič posebnega. Zato se tudi najbrž ni prijavilo več mater, ki so rodile po 10 otrok. Nekatere matere pa morda tudi niso razumele, ali se naj prijavijo tudi, če nimajo več 10 ali več otrok, čeprav so jih rodile. Zbirali so podatke o materah in otrocih ne glede na to, ali so otroci še živi ali mrtvi. Statistični podatki niso še bili tako detajlirani, da bi lahko že ugotovili, kolikim materam še žive vsi otroci. Skoraj vsem materam z 10 ali več otroki, je pomrlo že v rani mladosti po več otrok. Mortaliteto bo moral ugotoviti še strokovnjak.

Mater, ki so rodile po 13 otrok, se je prijavilo 25, živečih v Ljubljani in ena iz neke druge občine. Tako so se prijavile tudi 3 matere z enajstimi otroki, stanujoče v drugih krajih. Mater, ki so imele po 14 otrok, se je prijavilo 16; s petnajstimi otroki 8 iz Ljubljane in ena iz druge občine; s šestnajstimi otroki 12 Ljubljančank in ena iz drugega kraja, po 17 otrok sta prijavili dve materi in 20 otrok, kar je najvišje število, ena mati, ki je 78 let stara. Rodila je 11 deklic, a 10 jih je že umrlo, izmed devetih dečkov pa žive samo še trije.

Najbolj zanimiva bo razčlemba glede na socialni položaj mater s številnimi otroki, česar še zdaj ne moremo storiti. Ugotovimo lahko le, da je večina mater s številnimi otroki revnih. Vendar so se prijavile tudi žene uradnikov in vdove mož srednjih stanov.

Že te številke, čeprav niso popolne, so presenetljive tudi za naše razmere; družine s številnimi otroki pri nas sicer niso »nič posebnega«, vendar je človek presenečen, da je v Ljubljani toliko mater, ki so rodile več kakor desetkrat. Tudi sladkosti in bridkosti materinstva niso pravično razdeljene na tem svetu, zato pač morajo nadomeščati najrevnejše matere, kar opuščajo najbogatejše.

Vzgojni problem v novi komediji »Izpit za življenje«

Ljubljana 23. aprila

To igro, ki jo je napisal Škvarkin, je vprizorilo Gledališče ruskih emigrantov 17. t. m. v beograjskem Narodnem gledališču (Manjež). Vsi prestolniški listi se izražajo izredno laskavo o predstavi, v kateri so igrali glavne vloge: Pavlov, Grečeva in Vedrinska. Recenzent v »Politiki« piše med drugim: »Izpit za življenje« je nadaljevanje velike ruske literature z vsemi njenimi globokimi konflikti, problemi, paradoksi in lepotami pestrega in bogatega duševnega življenja. Spomniš se velikih pretresov Dostojevskega, Gorkega in njegove tematike »Na dnu«. Toda glavni Škvarkinov sorodnik je po mnenju kritika G. B. »Politike«, Čehov.« ... s svojimi žalostnimi razpoloženji, ki dvigajo človeškega duha in s svojim »smislom brez smisla«. Mimo dogajanja v »Izpitu za življenje pa je vtihotapil Škvarkin v delo misel, da sicer živimo zdaj na mostu in sredi noči, da pa bo prišel dan, — treba se je samo pokoriti povelju starega maršala »Življenja« in izdržati na mostu do jutra. »Kajti življenje nas vse drži na površju in je močnejše od vseh ideologij.«

Ta škvarkinova komedija je bila sicer tiskana v Rusiji v državni tiskarni, nato pa, verjetno zaradi zgoraj omenjenega, prepovedana za ruske odre.

Iz navedene kritike je razvidno, da je delo visoke vrednosti, ki obstoja predvsem v prikazovanju vzgojnega problema in različnih poskusov kako ga je najbolje rešiti.

Most, ki govori o njem avtor je čas, v katerem živimo, tisti prehod iz preteklosti v bodočnost, ki veže noč in dan, prehod iz težav, ki jih je rodila vzgoja, v novo življenje kamor kaže mladini pot vzgojitelj Strahov Njegova vzgojna metoda krepi in vzgaja mladim in starim ljudem, ki se zatekajo k njemu po pomoč, čut za dolžnost, pogum za življenje, vero v samega sebe lastno moč, veliko ljubezen in čisto srce. Na sedaj zabaven, sedaj dramatičen način, doživljajo ti ljudje svoje peripetije, bore se z življenjem, ki »jih drži kakor močan val na površju.« Stari literat Vasilij Maksimovič Zverjev, »zaradi večkratne beletristike« odpuščen iz službe, da mladini nasvet za življenje, v katerem pove, da ni važno, če si človek v življenju pobije kolena, komolce in čelo, važno je da si ne razbije duše. — »Otroci, če na vašo pot pade prah, smeti in nesnaga, ne pesujte radi tega matere semlje, kajti ona ima v svoji notranjosti zlato in drago kamenje.« Vrsta zabavnih veselih prizorov, ki se menjavajo s dramatičnimi in često nepopisno liričnimi in čudovito nežnimi nas povede v družbo dijakov maturantov, ki se skupno s svojimi profesorji in starši pripravljajo za izpit, ki jim bo odprl pot v življenje. Vmes se plete ljubezen, ki podpira človeka v življenju in dviga njegovega duha, poleg tega pa nam pokaže avtor razliko med to ljubeznijo in malo strastjo. Pokaže nam, kako važen in pomemben je v družbi močan značaj in močna narava. Govori o medsebojni pomoči, ki ne pomaga le tistemu, ki to pomoč sprejme, temveč dviga in krepi tudi onega, ki pomaga. Svojevrstna lirika in iskrena čustvenost vejeta iz zgodbe maturantke Ljube, ki se zaljubi v mladega profesorja Strahova.

Zasedba glavnih vlog v tej komediji je prvovrstna. Zopet bomo imeli radost občudovati našo Nablocko v liku prijetne ruske matere, kateri je vdihnila toliko realističnih življenjskih potez, da bo mogla uvrstiti to kreacijo med svoje najuspešnejše. Skrbinšek bo igral njenega moža literata Zverjeva, Vida Juvanova ganljivo maturantko Ljubo, Stupica in Jan dva različna vzgojitelja, Sever mladega brezpriznornega študenta, Sancin posrečeno komično figuro in Ančka Levarjeva Ljubino prijateljico.

Režija in inscenacija sta delo ing. Stupice, ki je zajel v idejnem in zunanjem okviru prisrčno podobo iz življenja.

Maša Sl.

V Slovenskih goricah ni velike škode

Ivanjkovci, 23. aprila

Zadnje čase so sadjarji in vinogradniki v Slovenskih goricah v velikih skrbeh zaradi nenavadno mrzlega vremena, vendar se tolažijo, da so najbolj kritične dni že prestali.

Po praznikih je pihal več dni mrzel sever in ozračje se je tako ohladilo vsako noč, da je bila zemlja ob jutrih pomrznjena. Slane ni bilo do noči med četrtkom in petkom, ker zaradi vetra ni bilo rose. V noči od četrtka na petek je pa veter prenehal pihati, nastala je obilna rosa in včeraj zjutraj je bila močna slana. K sreči se je zjutraj pooblačilo, da se je solnce pokazalo šele med 9. in 10. uro, zato slana ni napravila občutne škode v vinogradih in sadovnjakih.

Doslej je bila v ormoških in ljutomerskih goricah aprila trikrat močna slana, zemlja je pa bila desetkrat pomrznjena. Zaradi izredno toplega vremena v marcu je začelo sadno drevje močno odganjati in tudi trta je že gnala. Zato je pri zadnji slani pomrznilo tudi nekaj poganjkov trt, a škoda ni tako velika, da bi jo lahko izrazili v odstotkih. Nekoliko več je napravila slana škode na zgodnjem sadnem drevju; predvsem so prizadete marelice, breskve in črešnje. K sreči pa je tudi zgodnjo sadno drevje trpelo le v nekaterih krajih.

Snoči je bila temperatura 2° C in ponoči se je pooblačilo, zato so sadjarji in vinogradniki nocoj bolj mirno spali. Davi je bilo oblačno, vendar pa občutno hladno, zato vseh skrbi še ni konec. Ponovna slana bi lahko napravila mnogo večjo škodo.

Iz organizacije dobrovoljcev

Ljubljana, 23. aprila

Po čl. 106 finančnega zakona za leto 1938, 1939 se štejejo vojna leta po efektivnem trajanju v državno in samoupravno službo vsem onim vojnim dobrovoljcem, ki so imeli pravico na dijaški rok in so služili v srbski ali črnogorski vojski v letih 1912 do 1920. Z naredbo ministra vojske in mornarice je podaljšan rok za vlaganje prošenj za dobrovoljska uverenja, za dobo 6 mesecev t. j. od 1. aprila do 1. oktobra 1938. Vsi prizadeti naj se takoj javijo pri našem društvu, ki ima na razpolago predpisane tiskovine za prošnjo.

Vsi oni vojni dobrovoljci, ki so prejeli netoračko uverenje, a so se javili pri vstopu v dobrovoljce kot borci, imajo po naredbi ministra vojske in mornarice pravico na boračko uverenje. Vložiti morajo zadevno prošnjo najkasneje do 1. julija t. l., ker s tem dnem poteče rok.

Glavni odbor našega Saveza je izdal nov društveni znak á din 15. Kdor si ga želi naročiti, naj to stori po naši organizaciji pismeno ali osebno med uradnimi urami, vsak dan od 18. do 19. ure v društveni sobi, Frančiškanska ulica 10.

Dobrovoljci, ki so bili v jugoslovanski, šumadijski ali timočki diviziji se naprošajo za sodelovanje s prispevanjem svojih podatkov pri izdaji knjige, ki jo pripravlja v francoskem jeziku profesor g. Kordije, ki se je boril v 17. kolonijalni francoski diviziji na Solunu. Namen knjige je seznaniti francosko javnost na znamenite bitke v septembru 1918., katerih uspeh je pospešil konec vojne.

Iz Trbovelj

— **Prihod bolgarskih učiteljic.** Prvotno je bil prihod pevskega zbora bolgarskih učiteljic napovedan za 28. april, sedaj pa je program turneje pevskega zbora spremenjen in pridejo bolgarske pevke v Trbovlje že v sredo 27. aprila. V soboto 23. tm. zvečer bo seja meddruštvenega pripravljalnega odbora, na kateri bo določen definitivni spored sprejema in gostovanja bratskega bolgarskega pevskega zbora.

— **Vaja rudniških gasilcev.** Prvo vajo bodo imeli tukajšnji rudniški gasilci v nedeljo popoldne in sicer bodo nastopili za primer požara v kolonijah na Tereziji in Kurji vasi, kjer bodo preizkusili delovanje novih vodnih hidrantov.

— **Draginja narašča.** Pred prazniki se je vse zelo podražilo, zlasti na tukajšnjem trgu so poskočile cene, kar prejšnja leta ni bilo. Mislili smo, da so prodajalci izkoristili priliko, ko so rudarji prejeli za praznike nekaj dinarjev in da bodo cene po praznikih zopet nazadovale. Toda na trgu v sredo so bile cene prav iste, kakor so bile na velikonočni petek in soboto. Jajca po 15 komadov za kovača, dočim so na ljubljanskem trgu po 18 do 20. Jabolka po 5 do 6 din kg, solata po 12 din, krompir po 28 do 30 din mernik itd. Tudi meso se je podražilo kar za 2 din pri kg. Morda bi bilo le prav, da bi oblast nekoliko kontrolirala, če je porast cen življenjskih potrebščin v taki meri upravičena in če niso mogoče vmes prekupčevalci, ki pretirano naviljajo cene med producentom in konzumentom.

— **Mraz je zelo škodoval tudi zgodnemu sadju v naših krajih.** Slana je uničila vse poganjke in cvetje zgodnega sadja, zlasti breskve in češplje so hudo prizadete, pa tudi zgodna jabolka in hruške. Tako občutnega mraza koncem aprila ljudje že dolgo ne pomnijo. Kmetje se boje slabe letine, vse prebivalstvo pa draginje.

Za oko je zahteval 45.000 din

Sodišče mu je priznalo samo 5000 din, ker je sam izzval pretep, v katerem je izgubil oko

Ljubljana, 23. aprila

Med številnimi včerajšnjimi razpravami pred malim senatom s predsednikom s. o. s. g. Rajkom Lederhasom je bila posebno zanimiva in tudi dolga razprava proti posest. in delavcu Jožefu Torkarju iz Zgornjih Pirnič, ki je bil obtožen zločinstva zoper življenje in telo, ker je v pretepu izbil oko delavcu Antonu Medvedu. Lani dne 19. decembra je družba možakarjev in fantov igrala marjaš v Lavtižarjevi gostilni v Verjah pri Šmartnem pod Šmarno goro. Medved se je vmešal v igro in je Torkarju očital, da goljufa. Bil je nekoliko vinjen, Medved je pa tudi izpil že nekaj kozarčkov žganja. Ko je Torkar zabrusil Medvedu, da je ogoljufal njegovega brata, ko sta bila v Belgiji, se je Medved zagnal v Torkarja in ga prijel za vrat. Torkar je dobil Medveda pod sebe na klopi in je udrihal po njegovi glavi. Nenadoma se je ulila kri iz Medvedovega levega očesa. Torkar je najbrž s členkom poškodoval očesno zrklo, oko se je izlilo in po 16 dnevnih hudih bolečinah je Medved v bolnišnici zahteval, naj mu oko odstranijo. Po operaciji so bolečine prenehale, Medved je dobil umetno levo oko, za izgubljeno oko pa je zahteval po svojem zastopniku včeraj na glavni razpravi 45.000 din.

Sodišče je zaslišalo sedem prič, ki so morale vse priseči na svoje izpovedi. Obtoženec je trdil, da ni imel namena Medveda težko poškodovati. V pretepu, ki ga je izzval Medved, je nesreča hotela, da je bil Medved ob oko. Obtoženec je trdil, da ga je Medved začel daviti z obema rokama in da se je branil v sili ter ni utegnil premišljevati, kako in kam udari. Medved je izjavil, da z obema rokama sploh ni mogel obtoženca pograbiti za vrat, ker ima levo roko poškodovano iz vojnega časa. Krogla mu je pretrgal kite in ima vse prste leve roke negibne razen palca.

Kazenski list je kazal na to, da je Torkar pretepač. Obsojen je bil že večkrat zaradi pretepa, nekoč celo na 13 mesecev ječe zaradi težke telesne poškodbe. Njegov branilec dr. Frlan je pledíral za oprostitev, češ, da je bil Torkar kot fant pač nesrečen temperament, odkar je oženjen in ima otroke, pa se je poboljšal in v tem času ni bil nikoli kaznovan. Senat je razsodil, da je Torkar kriv po obtožnici, ker je iz malomarnosti uničil Medvedu važen del telesa. Po upoštevanju vseh olajšilnih okolnosti je senat prisodil Torkarju 5 mesecev strogega zapora. Obsojenec mora plačati OUZD 1254 din, Medvedu pa 5000 din za oko in 2000 din za bolečine. Čeprav je Medved zahteval 45.000 din za izgubljeno oko, mu je kazensko sodišče priznalo samo 5000 din, ker je Medved sam izzval pretep. S civilno tožbo pa lahko poskusi dobiti večjo odškodnino. Torkar si je pridržal tridnevni rok za izjavo, ali sprejme kazen.

VROČEKRVNI IŽANCI

Včeraj je bila zaključena razprava proti avtoprevozniku Jožefu Kraljiču, trgovcu z usnjem z Iga Franu Čebularju in posestniku z Iga Antonu Rupertu, ki so bili obtoženi zločinstva zoper državno oblast in prestopka zoper čast, ker so 14. julija lani pretepli in ozmerjali mitničarja Ivana Prešerna. Razprava je bila večkrat prekinjena, ker so obtoženci predlagali vsakokrat nove priče, ki naj bi dokazale, da je mitničar Prešeren prekoračil meje svojega službenega delokroga in sam izzval konflikt.

Incident je nastal omenjenega dne zjutraj, ko je mitničar pozval staro Ižanko Marijo Germek, naj izstopi iz avtobusa in se pusti pregledati na mitnici. Mitničar je sumil, da ima starka pod krilom blago, ki ga hoče vtihotapiti v mesto brez trošarine. Znano je, da so Ižanke posebno spretne pri tihotapljenju skozi mitnico na Ižanski cesti. Zgodilo se je že, da je mitničar našel žive piščance v nederjih podjetnih Ižank. Stara Germekova se je obotavljala, ko jo je mitničar pozval, naj izstopi, obtoženci so ji svetovali, naj ostane v avtobusu in so nahrulili Prešerna, ki je stekel k bližnjemu plotu in se vrnil oborožen s preklo, da bi se branil. Med ruvanjem so Prešernu raztrgali suknjič in ga končno vrgli iz avtobusa.

Obtoženci so se zagovarjali, da so nedolžni, ker jih je Prešern prvi napadel in se je sploh vedel tako, da jim je vzkipela kri in so se potegnili za starko. Senat se je prepričal, da so dejansko ovirali mitničarja pri vršenju službe. Obsojeni so bili zaradi zločinstva zoper državno oblast po § 128-I k. z. Kraljič in Rupert na mesec in pol zapora, Čebular pa na mesec dni zapora pogojno za dve leti. Oproščeni so pa bili vsi trije glede obdolžitve, da so mitničarja tudi žalili.

Nevaren spremljevalec

Škofja Loka, 22. aprila

Mnogo so se trudili škofjeloški orožniki, da so pojasnili zagoneten dogodek izpredvelikonočnih praznikov v Stražišču. Posestnik Eržen Janez iz Pungerta pri Škofji Loki je prejel pri loškem notarju Stevu Šinku par tisočakov. S tem denarjem je odšel v Kranj, da bi kupil to in ono za dom. Ni pa bil dolgo sam, kajti pridružil se mu je brezposelni delavec Vinko Škrabelj s Trate pri Škofji Loki. Zavila sta v več gostiln v Kranju in odšla slednjič v Stražišče. Pila sta sprva pri Križnarju, naposled pa sta se le spomnila, da bo treba domov. Židano voljo je izrabil Škrabelj tudi za to, da je poprosil Eržena, naj mu da par kovačev. Slednji je to odklonil in morda je bil prav v tem vzrok, da je sklenil Škrabelj osvetiti se Erženu. Eržen je hotel po najkrajši poti domov in zato je obrnil svoje kolo in se odpeljal po drugi poti. Ni pa vozil dolgo, kajti naenkrat se je zaletel vanj tudi s kolesom neznanec in ga podrl na tla. Še predno se je Eržen dobro zavedel, je neznanec, ki ga je povaljal po tleh, izginil, izginila pa je tudi listnica s tisočaki.

Naslednjega dne je jel seveda Eržen razmišljati, kdo bi ga bil napadel in okradel. Odšel je na Trato, vprašal Škrablja kako in kaj, pa je slabo naletel. Kdove, kako in kaj bi bilo z njim, da jo ni od Škrablja odkuril, kajti Škrabelj ga je pričakal kar s polenom.

Eržen je šel prijavit napad orožnikom. Škrabelj je bil aretiran in priveden te dni v zapore loškega zapora. Toda aretiranec ni hotel priznati ničesar, najmanj pa to, da bi bil z roparskim napadom v Stražišču sploh v zvezi. Kmalu je bilo pa ugotovljeno, da je menjaval Škrabelj tudi debel denar. Odkod bi naj ga bil imel? Fanta so trdo prijeli in slednjič je moral z besedo na dan. Škrabelj je izročil tisočak svoji sestri, precej denarja je zakopal, nekaj pa ga je zapravil. Zaenkrat so vrnili okradenemu Erženu nad 2000 din, Škrablja pa so izročili sodišču.

SOKOL

— **Sokolstvo na Rakek — zbor!** Vsa ljubljanska sokolska društva ponovno opozarjamo, da je zbirališče za vse članstvo in naraščaj v kroju in civilni obleki jutri ob 12. na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola, odkoder bo skupen odhod na glavni kolodvor. Društvene uprave naj sporočijo, da bo članstvo in naraščaj točno ob 12. zbrano na telovadišču. Samo tisti, ki bodo prišli v skupnem sprevodu na kolodvor, se bodo peljali z izrednim vlakom ob 13. na Rakek. Tudi v tem primeru naj velja disciplina in naj se vsi pripadniki brezpogojno pokoravajo navodilom župnih činiteljev. Zdravo!

— **Sokolstvo ob 70 letnici »Slovenskega Naroda«.** »Sokolska volja« objavlja v št. 69. z dne 22. tm.: »Sedemdesetletnica najstarejšega dnevnika »Slovenski Narod«. Za velikonočne praznike smo dobili okusno opremljeno in z bogato vsebino slavnostno številko »Slovenskega Naroda« v proslavo njegovega 70 letnega jubileja. Dolžnost je, da se tudi Sokolstvo spomni tega jubileja, saj je bil »Slovenski Narod« dolga desetletja nekako oficielno glasilo bivšega slovenskega Sokolstva, dokler ni začel izdajati leta 1904. br. dr. Viktor Murnik »Slovenskega Sokola«. Nevenljivih zaslug si je pridobil »Slovenski Narod« pri širjenju sokolske misli med narodom. Vseskdar je odločno branil pred napadi Tyršovo sokolsko misel, priobčeval je obširna poročila o delovanju naših sokolskih edinic. Posebno ob večjih sokolskih praznikih — starejša sokolska generacija se bo še spominjala I. vsesokolskega zleta leta 1888 in II. vsesokolskega zleta 1904 v Ljubljani — je »Slovenski Narod« izšel v slavnostni obliki in s pestro vsebino o Sokolstvu in njega razvoju. Tudi v današnji dobi ima Sokolstvo v »Slov. Narodu« podpornika in pobornika za svoje pravice. Naj bi »Slovenski Narod« tudi v bodoče izkazoval Sokolstvu isto naklonjenost kot jo je doslej.

— **Dobri vojak Švejk** v Šiški. Sokolsko gledališče Ljubljana-Vič bo gostovalo drevi ob 20,15 v Sokolskem domu v Šiški z znanimi Haškovimi »Pustolovščinami dobrega vojaka Švejka« v režiji br. Battelina. Ta izvrstna in velezabavna komedija iz vojaškega življenja v času svetovne vojne je že na Viču doživela štirikrat pred razprodano dvorano popoln uspeh. Naslovno vlogo igra priznani komik br. Viktor Ambrož, ki se mu bo občinstvo od začetka do konca od srca nasmejalo. Brat Ambrož bo podal svojo vlogo tako prepričevalno in duhovito, kakor smo navajeni to samo pri njem. Pa tudi ostale vloge so odlično zasedene, tako da bo občinstvo uživalo pri posameznih doživetjih na odru. Kakor je na Viču komedija vžgala in štirikrat napolnila sokolsko dvorano, tako samo prepričani, da bo drevi tudi šišensko občinstvo, seveda tudi Ljubljančani, napolnilo sokolsko dvorano do kraja in nikomur ne bo žal, da je preživel nad dve uri v veselem razpoloženju in zadovoljstvu. Šiškarji, napolnite drevi Sokolski dom, da tako izkažete priznanje vrlim igralcem in igralkam z Viča! Na svidenje!

Beležnica

KOLEDAR

DANES: Sobota, 23. aprila katoličani: Adalbert, Vojteh

JUTRI: Nedelja, 24. aprila katoličani: Jurij

DANAŠNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Pod črno krinko

KINO SLOGA: Borneo

KINO UNION: Moj sin, gospod minister

KINO MOSTE: Ana Karenina in Dvojčki v eni osebi

KINO ŠIŠKA: Gostovanje sokolskega gledališča Ljubljana - Vič »Dobri vojak Švejk« ob 20.15

DRUŠTVO »SOČA« predavanje prof. dr. Lava Čermelja »Kulturni razvoj primorskih Slovencev« ob 20.30 pri Levu

IDRIJSKI KROŽEK občni zbor v salonu gostilne pri Mraku ob 20.

PRIREDITVE V NEDELJO

KINO ŠIŠKA: Nemogoča žena

OSTALI KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

PROTITUBERKULOZNA ZVEZA občni zbor ob 9. v dvorani OUZD

SLAVISTIČNO DRUŠTVO občni zbor ob 10. na mestni ženski realni gimnaziji.

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12 in Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Izpod sita

Je pa davi slanca pala
na zelene travnike,
je vso travco pomorila
vse te žlahtne rožice.

Jutri prispo bolgarske učiteljice

Pokažimo, da znamo ceniti delo bolgarske žene za zbližanje z bratskimi narodi

Ljubljana 23. aprila

V nedeljo prispe z brzovlakom ob 20.24 uri v Ljubljano pevski zbor bolgarskih učiteljic iz Sofije. Ljubljansko učiteljstvo, ženske organizacije, stanovske organizacije ter druga prosvetna in kulturna društva jim pripravljajo prisrčen sprejem. Sodelovala bo tudi vojaška godba. Takoj po sprejemu se bodo odpravile članice zbora k večerji in na prenočišča.

V ponedeljek si bodo ogledale Ljubljano. Ob 15. bo v Delavski zbornici sestanek bolgarskih žena s slovenskimi. Članica pevskega zbora bo predavala o delu in položaju bolgarske žene. Razgovor bo tolmačila gdč. Hočevarjeva. Zvečer ob 20. bo v veliki dvorani Filharmonije koncert bolgarske umetne in narodne pesmi. Nastopilo bo 60 učiteljic ljudskih in meščanskih šol iz Sofije v bolgarski narodni noši. Po koncertu bo v vseh kletnih prostorih restavracije Zvezde družabni sestanek, pri katerem bo pel slovenski vokalni kvintet. Ob tej priliki bodo zastopnice ljubljanskih ženskih društev posamezno pozdravile svoje bolgarske tovarišice.

V torek se bodo pevke odpeljale z avtobusi na Bled. Za 15. uro je predviden njihov prihod v Škofjo Loko, kjer jim pripravljajo prav prisrčen sprejem, pri katerem bo sodelovala tamkajšnja vojaška godba. Na mestnem trgu jih bo pozdravil župan. Koncert bo ob pol 21. v telovadnici državne šole. Preko noči bodo pevke ogledale škofjeloški samostan in šolo. Po večerji v restavraciji pri Ototu se bodo pevke odpeljale na prenočišče v Ljubljano.

V sredo ob pol 14. se pevski zbor odpelje z vlakom v Trbovlje. Javna oblast in društva jim pripravljajo prav prisrčen sprejem ter najugodnejše bivanje, da bodo pevke odnesle kar najlepše spomine iz Slovenije. Pri sprejemu bo sodelovala godba. Trboveljski slavček, predsedstvo občine in skupni moški zbori. Od kolodvora se bo razvila povorka do sokolskega doma, kjer bo zakuska in sestanek učiteljstva z bolgarskimi učiteljicami. Med zakusko bo pel »Trboveljski slavček«. Po koncertu ob 20. v Sokolskem domu bo večerja in zabavni večer, pri katerem bo sodeloval trboveljski orkester, trboveljski oktet, sopranistka Rezika Koritnikova ter g. dr. Danilo Švara. Pevke se bodo odpeljale z vlakom ob 2. proti Beogradu.

Poziv naši javnosti

Jutri prispe v Ljubljano z večernim brzovlakom ob 20.24 uri pevski zbor bolgarskih učiteljic iz Sofije. V ponedeljek 25. tm. bodo koncertirale v Ljubljani, 26. v Škofji Loki in 27. v Trbovljah. Pozivamo vse članice in člane ter prijatelje spodaj podpisanih društev, kakor tudi vse one ki ljubijo lepoto bolgarske pesmi, da posvetijo posetu svojo pozornost. Dokazati moramo s prisrčnim sprejemom ter polnoštevilnim obiskom koncerta v Ljubljani, Škofji Loki in Trbovljah, da znamo ceniti delo bolgarske žene za zbližanje med bratskimi narodi, ki nam je ravno sedaj tako potrebno.

JUU sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Profesorsko udruženje, sekcija Ljubljana. Udruženje nastavnikov meščanskih šol. Učiteljski pevski zbor — Emil Adamič. Glasbena Matica v Ljubljani. Pevsko društvo »Ljubljana« Hubadova pevska župa v Ljubljani. Ženske podružnice CMD v Ljubljani. Jugoslovanska bolgarska liga v Ljubljani. Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani. Kolo jugoslovenskih sester Ljubljana — Moste. Jugoslovanska ženska zveza v Ljubljani. Krščansko žensko društvo v Ljubljani. Ženski pokret. Zveza akademsko izobraženih žena. Zadruga »Dom učiteljic« v Ljubljani. Društvo magistratnih uradnic v Ljubljani. Zveza kulturnih društev v Ljubljani. Prosvetna zveza v Ljubljani. Splošno žensko društvo v Ljubljani. Društvo »Dom visokošolk« v Ljubljani. Klub Primork v Ljubljani. Pododbor društva Kneginje Zorke v Ljubljani. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Iz pisem Zofke Kvedrove

Odlomki o njenem delu, njenih načrtih in začetku usodne bolezni

»NJENO ŽIVLJENJE«

. . . Radi »preteškega« problema — (v »Njenem življenju«, povesti, ki jo je izdala Slovenska Matica) — se neizrečensko jezim. Kdo pa je to spustil v svet? Problem je prav za prav banalen in tudi Vi ste ga že obdelali v svoji »Krvi«. Jaz rišem v svoji povesti **tragedijo žene in matere,** ki se razočara najprej v možu, potem še v sinu. Življenje je polno takih konfliktov, a jaz Vam izjavljam — poznate me, da nisem domišljave vrste —, da je stvar najbolj logična in utemeljena od vsega, kar sem doslej napisala . . . (16. 4. 1914).

»HANKA«, »NJENO ŽIVLJENJE«, »NADA«

. . . Grem na mesec dni v planinsko kočo na Sljeme. Bila sem to zimo zelo pridna. Napisala sem daljši roman za Sl. Matico. Prof. Pasarić pravi, da bo gotovo 300 tiskanih str. Moja najdaljša stvar, kaj mislite! Matičini cenzorji pravijo, da je **zelo dobra.** Na, mene veseli. Nekako se mi sami zdi, da se mi je šele zdaj prav »odprlo« t. j. s tistim romanom, ki ste se Vi v rokopisu mučili ž njim. Ali zato imam že dva nova načrta za daljše povesti. Eno knjigo napišem zdaj na Sljemenu, a drugo pozimi . . .

Referiram Vam to, ker ste mi ravno Vi kakor urednik »Slovana« vedno prigovarjali, naj napišem kaj daljšega. Se spominjate, s kako težavo ste tisto »Nado« iz mene izvili? (29. 5. 16).

»HANKA«

. . . Pišem roman, pomislite! Za Hrvatsko Matico. In vse polno drugih literarnih projektov imam za 1916. Kdo bi čakal na mir, kaj, ne? Sicer se mi večkrat zdi, da je vsa pisarija precej odveč, — ali vendar! (1. 1. 16).

GOSPODINJA IN PISATELJICA

Kakšno dolgo pismo! Da, Vi ste še agilni za deset najmlajših! Kaj bom jaz sirota! Prejšnje čase smo nosili hrano iz gostilne, kruh smo kupovali pri peku, perilo smo dajali perici. Zdaj doma kuhamo, pečemo, peremo, šivamo i. t. d. Včeraj sem celo milo sama kuhala . . . Jaz bi hotela zdaj končati roman, od katerega imam pa šele napisano komaj desetino. Hotela bi se zopet potezati za nagrade Mat. Hrvatske. Dolge stvari imam nekako rajše. Škoda, vedno moram prodajati svoje možgane samo na drobno, po krajcarjih . . . (1. 3. 17).

DNEVNIK

. . . Jaz žurnalistično ne delam prav čisto nič. Pripravljam se za same daljše stvari, — a obenem pišem dnevnik! Strastno kakor pod hipnotičnim poveljem. 1600 strani imam napisanih. Dvajset ali petdeset let po smrti, če prej ne zgori, bo to prav zanimiva lektira. Šta ćete: besposlen pop i jariče krsti . . . Vaše pismo me je pretreslo; ono je kričeč in bolesten dokument današnjih dni. Pišite spet kaj! (24. 12. 20).

IZ BANSKIH DVOROV

. . . V starih lepih banskih dvorih čakam na obisk gospoda generala Pešića in njegove soproge, pa hitim, da izrabim teh par svobodnih minut, da Vam pišem . . . Vi ste se zadnjič zelo jezili, ker se je na tej strani Sotle tako malo pisalo o dr. Tavčarju. Da, to je škoda, ampak tega so mnogo krivi tudi Slovenci sami.

V Zagrebu živi in študira lepo število Slovencev. Zakaj ni nihče od njih ničesar napisal? Današnja generacija je sploh ignorantska in površna. Vzemite, kaj se je pisalo o Šenou! Par kratkih notic. Žalostno je to. Mi smo starejša generacija, univerzalnejša. Najmlajši mislijo vsak le na svojo »šolo« in — konec. Tako se mi zdi, kakor da so sami nevrasteniki, in čeprav so moji živci že zanič, so še vendar normalnejši, kako živci mnogih naših »zpnitistov«. Imam toliko dela, da ne vem, kje se me glava drži . . . (22. 12. 21).

ALMANAH JUGOSLOVEN. ŽENA

. . . »Tužaljke« so Vam dokaz, da nisem pozabila na svojo ožjo domovino, čeravno je ona pozabila name. »Jugoslovenska žena« je izhajala 1917., 18., 19. in 20., ampak v Sloveniji nisem imela niti 40 naročnic. Kaj hočemo: nemo propheta in patria! — želela bi, da bi bil Almanah boljše sreče . . . Čez praznike sem bila bolna — sitnost. Drugače dobro izgledam, in ker je pomlad, imam naravno tudi vse polno nad in tisoč novih načrtov v cvetju. Saj vem, da jih bo večino slana pomorila, ampak cvetje je pa vendar lepo in človeka veseli . . . (30. 3. 21).

MOLK IN KAMENJE

Zahvaljujem se Vam, zahvaljujem se Vam od vsega srca! zopet ste me malo okrepili, zopet dali malo samosvesti. — Saj se mi včasih zdi, da nisem brez talenta in v srcu se mi zgane plaho upanje, da se mi moji načrti morda vseeno posrečijo. Dvajset dram da napišem, predno umrjem! Imam vse polno idej, glava mi šumi od njih . . . Dobro je, da je tema in noč, ker mi postajajo lica vroča od smelih sanjarij. Podnevu sem grozno majhna in vso vero izgubim v sebe. Okrog mene je molk, strašen, sovražen molk. — Moj mož je političar, boritelj, jeklen moški značaj, ki gre svojo pot skozi drn in strn in nikogar ne potrebuje. Ima svoje delo in svojo idejo in nobenih povzbudnih besed mu ni treba.

Jaz pa sem ženska in boli me kamenje, ki neprestano pada po meni. Boli me molk, ki me spremlja in obdaja tudi v vrstah, ki so baje prijateljske. Saj v Zagrebu ni izšla niti ena edina kritika! »Pisati o Vama značilo bi deklarirati se, a danas je to opasno«, mi je rekel neki znanec.

Imam v glavi že gotovo trilogijo — 15 dejanj; vse kipi v meni, kadar pomislim, kako bom to pisala: himno domovini, velepesem vsemu, kar se je velikega zgodilo v naši Jugoslaviji. A včeraj, ko sem se vrnila z morja in pregledavam pisma — a vse samo: to naredi, ono naredi! — niti enega prijateljskega stavka, niti ene resnične človeške besede, — jaz sem se razjokala kakor majhen otrok.

»Pa šta ti je?« me vpraša moj mož. A jaz: »Ne morem tako živeti, ne morem! Cel kup pisem, a niti enega prijateljskega, vzpodbudnega. Topline hoču! V svom javnom radu sreče nemam! Ta čak sam Krist je imao dvanaest apostola, — a ja nikog, nikog!«

Lahko si mislite, s kakšnimi čustvi sem čitala Vašo kritiko. Oh, kako sem Vam hvaležna! Tiskarna je že ustavila tiskanje mojih »Arditov na Krku«, saj se »Marka« ni prodalo niti sto komadov! A »Arditi« so prava drama. Izklesala sem jo; niti ena beseda ni odveč. Vem, da bodete zadovoljni. Čeravno — »Marka« imam rajši.

Zdaj popoldne hitim takoj v tiskarno z Vašo kritiko in vem, da bodo zdaj riskirali izdajo »Arditov na Krku« . . . Potem bodo tiskali tudi druge drame, ki jih imam že v rokopisu in tudi tiste, ki jih še napišem.

Veste, da so mi še vedno mokre oči od hvaležnih solz. Človek je potreben dobre besede bolj kakor kruha. Še enkrat: hvala! (3. 8. 22).

»ČEŠKA REPUBLIKA« IN »JUGOSL. NJIVA«

. . . Zopet sem malo oživela. Prosim, še celo politične članke pišem v »Češko republiko«, kjer zdaj stalno sodelujem. V sredini aprila mislim priti par dni v Ljubljano, da pridem zopet z mojimi ožjimi rojaki v dotiko. Hotela bi napisati tudi par političnih in kulturnih člankov za Češko republiko in zagrebško »Jugosl. Njivo«. Prosila Vas bom, da mi bodete cicerone ljublj. duševnega življenja.

In še nekaj. Prijelo me je zopet pisanje. Imam nekaj večjih stvari v mislih, ki bi jih napisala na morju, kjer se mi najlažje piše. Zdaj bi pa napisala zbirko slovenskih novel . . .

Danes je res čudna doba, ampak verujte, pride čas, ko bojo tudi nas drugače sodili. Malo žalostno je res, da bomo takrat že v grobu. (24. 3. 24).

SRCE IN AORTA

. . . Mislila sem, da je pokvarjen želodec, kali — a zdaj so doktorji konstatirali, da imam srce in aorto pokvarjeno in — »veriagerta«. Za idealiste ni čuda, da v današnjih časih bolehamo od takih stvari. Potujem v zdravilišče, da se motor popravi, kolikor je še mogoče . . . Sem se veselila, da pojdem doli po morju vse do Kotora in da še celo v Črno goro skočim, zdaj bom pa v Radencih sedela in dolgčas prodajala. Žalostna nisem čisto nič. Časi za literate niso nič lepi in prav malo si želim dolgo življenje. — Treba je živeti lepo! Zdaj mi pa prepovedujejo plavanje, hribolazenje, še celo vode ne bi smela piti po želji in želji ampak na mero . . . Pišite no kaj! Vi se vsaj jezite, mene se pa prijema modra, samo malce melanholično posoljena rezignacija. — Saj je vseeno! (30. 5. 24).

BOLNA NA SRCU

. . . V dolgeh sem pri Vas pa vedno čakam, kdaj bom posebno svža in dobro razpoložena. Že več let imam komedije s srcem, a je vse hujše in vedno bolj lezem v invalidnost . . . Meni zdravniki vedno zapovedujejo samo mir, mir mir! Včeraj sem bila na Reki, nazaj sem se peljala, pa sem vseeno ponoči skoro umrla . . . Zaradi bolezni ne smem dlje od pol ure sedeti pri pisalni mizi, a to še za korespondenco ni. (Sušak 12. 10. 25).

(Dalje prihodnjo soboto).

Fr. Govekar

Orjaški hrast

Poljčane, 22. aprila

Te dni so prekladali v Poljčanah orjaški hrast, ki mu ni para blizu ne daleč. Pripeljan je bil iz Konjic, namenjen pa je na Sušak. Ima 16 kub. metrov lesa ter je star okrog 300 let. Na najdebelejšem koncu je meril v premeru blizu 2 m.

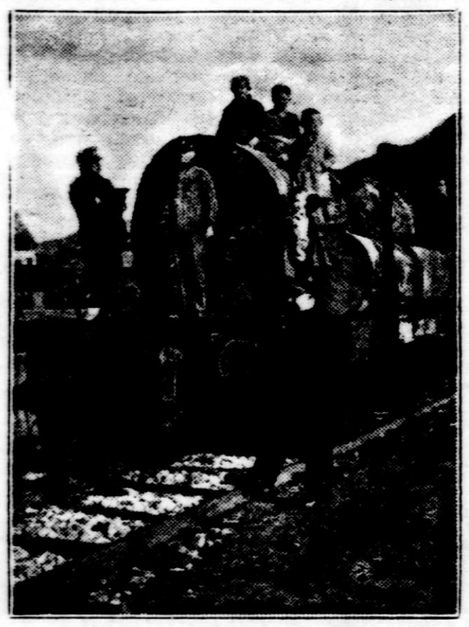

Delavci so imeli z nakladanjem tega kolosa precej opravka, okrog sebe pa polno radovednežev, ki so se čudili neobičajnemu velikanu, posekanemu v Tepanju pri Sl. Konjicah v gozdu posestnika Napotnika.

Škofja Loka se pripravlja

Škofja Loka, 22. aprila

Dolgo ni bilo v Škofji Loki dogodka, ki bi bil vzbudil tako veliko pozornost javnosti, kakor prihod pevskega zbora bolgarskih učiteljic. Snoči se je vršil v prostorih meščanske šole širši sestanek zastopnikov škofjeloške javnosti in se je določil spored, ki obeta, da bo sprejelo nase mesto bolgarske učiteljice zelo prisrčno. Sestanek je otvoril ravnatelj meščanske šole g. Sovre, poročala je podpredsednica UPZ ga. Andreja Grumova, potem je pa vodil sestanek predsednik JUU g. Vojteh Debeljak. Določene so bile vse podrobnosti in je bila v vseh vprašanjih dosežena polna soglasnost. Pevke bodo izstopile iz avtobusov pred sodiščem, a slovesen sprejem pri katerem bo sodelovala šolska mladina, vsa društva, predstavniki državnih, civilnih in samoupravnih uradov, nadalje vojaška godba itd. bo pred mestno hišo. Tam bodo prvi govori, potem si pa bolgarske pevke ogledajo Škofjo Loko. Razkazan jim bo škofjeloški samostan z vsemi prostori, ogledale si bodo druge zanimivosti mesta, slednjič novo impozantno šolsko palačo, kjer jim prirede Kolašice zakusko. Koncert sam bo prirejen v šolski dvorani, ki bo posebno bogato okrašena. Naravno, da bodo tudi ob tej priliki izrečene bolgarskim pevkam tople dobrodošlice. Po koncertu bo skupna večerja, ki naj poveže Škofjo Loko z bolgarskimi učiteljicami v neprisiljeni družabnosti. Mesto bo seveda v zastavah, tako, da se nam obeta slavje, ki smo o njem prepričani, da bo najugodneje vplivalo na drage goste.

V cvetu mladosti v smrt

Škofja Loka, 22. aprila

Izredno velika je bila množica, ki je spremila davi na starcloško pokopališče mesarskega pomočnika Milana Hafnerja, ki je šel v sredo sredi popoldneva prostovoljno v smrt. Pri hiši žalosti, v cerkvi in na pokopališču so mu zapeli pevci, izpregovorjene so mu bile še poslednje besede v slovo, potem pa je sprejela zemlja v svoje varstvo telesne ostanke mladeniča, čigar tragična smrt je vzbudila splošno obžalovanje.

Nekaj let sem je bolehal Milan na kilj. Za časa vojaške službe se potreba po operaciji še ni hudo pokazala, pač pa je moral pod nož potem, ko je zapustil vojašnico. Zadnjih osem let je služil pri mesarju Ivanu Kreku. Bil je ves čas pridan vesten in so ga imeli domači zelo radi. Živel je med njimi kakor bi bil doma. Pač pa je trpel zadnje čase izredno mnogo. Iz dneva v dan je tožil kako ga boli glava.

To ga je spravljalo v obup in baje se je že preje večkrat izrazil, da mu tako ne bo mogoče prestajati in da bo napravil trpljenju konec. Njegovih besed seveda niso jemali resno. Kakor ponavadi je prišel Hafner tudi v sredo malo pred 17. v mesnico na Mestnem trgu, kjer je bila ta čas domača hčerka gdč. Lenčka. Hafner se je zadržal v mesnici le malo časa. Šel je v shramoo zadaj za mesnico. Bržčas je bil zaradi razrvanih živcev in iz obupa zaradi bolezni v njem dozorel sklep, da gre v smrt. Kar je sklenil, je tudi storil. Medtem, ko je bila gdč. Lenčka v mesnici, je posegel po samokresu in odjeknil je strel.

Gospodična je vsa prestrašena odhitela v shrambo. En pogled na Hafnerja ji je povedal vse. Hotela je po zdravnika, a ta čas je ustrelil Hafner še enkrat. Krogli v levo sence sta bili, žal, le predobro merjeni. V brezupnem stanju je našel nesrečneža zdravnik dr. Homan. Hafnerja so naložili takoj na avto da ga odpeljejo v Ljubljano. Kakor pa je bilo pričakovati, Hafner vožnje ni prestal. Sredi poti so avto obrnili in odpeljali nazaj domov, kjer je par minut kasneje izdihnil. Hafner je bil star šele 25 let, svoje dejanje pa je očividno storil v popolni duševni zmedenosti.

Vlom, ki je razburil ves trg

Železniki, 22. aprila

Upravni odbor Občinske hranilnice in posojilnice v Železnikih je imel pred kakimi 14 dnevi sejo, na kateri je sklenil, da se bodo vloge do din 1000 izplačevale neomejeno, a višje vloge po dogovoru. Ta sklep je bil tudi javno razglašen in morda je vprav ta napotil vlomilca, da se je lotil uradnih prostorov hranilnic. Tat je pač domneval, da mora imeti denarni zavod denar, ako je sklenil izplačevati vloge.

Davi se je po Železnikih in potem seveda po vsej Selški dolini brž raznesla novica, da je bilo ponoči vlomljeno v hranilnico. Tat je sredi noči prislonil lestev in se vzpel pó nji do prvega nadstropja. Poleg stranišča je smuknil na hodnik v Thalerjevo hišo, ki sicer ni obljudena. Plen je bil na vso srečo enak ničli, čeravno se je vlomilec temeljito potrudil, da bi si napolnil žepe. Navrtal je železno blagajno, odprl miznice in predale, razmetal hranilne knjižice in razne zapiske zavoda, ter potem odnesel pete, ne da bi kaj ukradel. Prava sreča, kajti 20 000 din je imel tajnik zavoda Marjan Thaler doma. Preko velikonočnih praznikov namreč hranilnica ni imela uradnih ur — urajujejo le vsako nedeljo — in tako je ostal denar v domu posestnika in vinskega trgovca g. Thalerja.

Vlom so odkrili takoj. Gdč. Marica, Thalerjeva sestra je namreč prejšnjega dne spravila zalogo tobaka kar v veži hiše, kjer je zgoraj hranilnica in je potem vrata zaklenila. Ko vlomilec ni imel sreče v prvem nadstropju, se je skušal pri odhodu založiti vsaj s tobakom. Premetal je zaboje in staknil slednjič zaboček z 10 kg tobaka »amerikanca«. Hotel je z zalogo tobaka pobegniti. A tudi tokrat ga je zalezovala smola. Videč da mu prihaja nekdo nasproti, je zaboj s tobakom odložil in pobasal 8 zavitkov — ter izginil. Zaboj s tobakom so seveda naslednjega dne našli pri pokopališču, kjer se je ponoči tat potikal in vlom je bil odkrit.

Vlom je bil javljen orožnikom, ki so uvedli preiskavo. O vlomu je bila obveščena tudi ljubljanska policija.

Po 8 letih so zvedeli za očeta

Vače, 22. aprila

Pred 8 leti so dobili v družini nekega uglednega hribovskega posestnika pod Sv. Goro priustek. V hišo ga je prinesla domača hčerka ki ji je bilo tedaj komaj 16 let in se je razvila kar čez noč v dekle. Mlada mati je gluhonema in tudi duševno zaostala. Očitno je bilo, da je bil storjen zločin. Starši so si prizadevali na vso moč, da bi razkrili skrivnost zapeljane hčerke, dekle pa se je ob spraševanju kakor v hudem spominu začelo tresti in je odklanjalo s kretnjami vsak odgovor na vprašanja domačih in sosedov.

Leta so tekla, a na dogodek seveda niso pozabili, saj je rasel pred očmi male hribovske vasice fantek ki je dopolnil te dni 8 let. Otroček brez očeta je duševno razvit in izredno krepak za svoja leta ter pridno obiskuje ljudsko šolo na Sv. gori. Malo pred letošnjo veliko nočjo so se o dogodku izpred 8 let obnovile govorice in ljudski glas je trdil, da je fantičkov oče njegov stric in brat duševno zaostale sestre. Domači so na vso moč zanikali obdolžitve, sikili so v hčer, naj bi vendar zdaj izdala skrivnostnega očeta, ko grozi njenemu bratu huda sramota in celo zapor. Saj so za podobne grehe v kazenskem zakoniku hude kazni. Slednjič so mlado mater, ki ji je zdaj 24 let, le pripravili, da je s svojo skopo govorico pojasnila ves dogodek.

Usodnega dne je bila v gozdu, grabila je listje. Pa se ji je približal neki mladenič iz soseske in se začel z njo šaliti. Srečanje v samotnem gozdu ni ostalo brez posledic, gluhonema in duševno zaostala 16 letna mladenka je postala mati. Ko se je fant zavedel resnosti položaja, jo je rotil, naj o srečanju nikjer nič ne pove. Z odprtim nožem nad glavo ji je zagrozil, da jo zakolje, če bo le komu kaj črhnila. Prizor z nožem in grožnje so na dekleta napravile silen vtis in res ni mladenka vsa leta črhnila besedice. Izdala je podrobnosti šele zdaj, ko so se prikazali na domačem pragu orožniki, da odvedo domnevnega očeta v zapor.

Zadeva je bila zdaj tik pred prazniki urejena tudi na sodišču. Nezakonski oče je priznal očetovstvo, kar je bilo zanj seveda zelo mučno. Pred dvema letoma se je oženil in je postal v domačem kraju ugleden gospodar. Pred sodiščem se je zavezal, da bo izplačal svojemu nezakonskemu sinu 11.500 din v štirih obrokih. Najbolj pa so veseli priznanja v družini nezakonske matere, saj se je domači sin otresel črnega madeža, da se je spozabil nad lastno sestro!

Iz Celja

—c **Občinska organizacija JNS za mesto Celje** bo imela v sredo 27. t. m. ob 20. občni zbor v Celjskem domu. Na dnevnem redu sta med drugim poročili predsedstva in narodnega poslanca g. Ivana Prekoška ter volitve. Vse članstvo je vabljeno, da se zbora zanesljivo udeleži. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

—c **O vprašanju »Cigava je naša zemlja (Haloze)?«** bo predaval drevi ob 8. prof. dr. F. Žgeč v dvorani Delavske zbornice v Celju.

—c **Moški zbor »Oljke«** bo ponovil svoj koncert narodnih pesmi, ki je 3. t. m. izredno uspel, drevi ob 8. v mali dvorani Celjskega doma. Zbor vodi znani pevovodja in skladatelj g. Ciril Pregelj.

—c **Šoferski izpiti** za kandidate iz območja predstojništva mestne policije v Celju in iz laškega sreza bodo v torek 10. maja ob 8. zjutraj pri predstojništvu mestne policije v Celju, kjer naj kandidati čimprej vložijo prošnje za pripustitev k izpitom.

—c **Zanimiva nogometna tekma.** V nedeljo 24 t. m. ob 16. se bo pričela na Glaziji finalna tekma za prvenstvo LNP med SK Celjem in ISSK Mariborom. Ker se bosta obe moštvi z vsemi silami potrudili, da dosežeta časten rezultat, bo nedeljsko srečanje gotovo živahno in bo privabilo mnogo sportnega občinstva na Glazijo.

—c **Umrla je** v petek v mestnem zavetišču v Medlogu v starosti 42 let učiteljica glasbe ga. Ernestina Apihova.

—c **Bolničarski tečaj,** ki ga je priredil sreski odbor Rdečega križa v Celju, bo zaključen v nedeljo 24. t. m. z javnimi izpiti, ki se bodo pričeli ob 10. v Zdravstvenem domu.

—c **Glavno cepljenje proti osepnicam.** Redno javno cepljenje malih otrok (prvocepljencev) iz mesta Celja bo v ponedeljek 2. in torek 3. maja od 14. do 16. v sejni dvorani na mestnem poglavarstvu. Pregledovanje cepljencev in pri cepljenju izostalih otrok bo istotam v torek 10. maja od 14. do 16. Cepljenju obvezani so vsi od 1. januarja do 31. decembra 1937 rojeni otroci in tudi vsi mali otroci, ki so pri lanskem cepljenju ali pri prejšnjih cepljenjih iz kateregakoli vzroka izostali. Opravičbe zaradi izostanka pri cepljenju odnosno spričevala za otroke, ki so bili cepljeni po zasebnih zdravnikih bo sprejemal mestni zdravnik na dan čepljenja in na dan pregleda na mestnem poglavarstvu.

—c **Nočno lekarniško službo** ima od sobote 23. t. m. do vštetega petka 29. t. m. lekarna »Pri križu« na Kralja Petra cesti.

Iz Ptuja

— **Gradba mostov.** V Osluševcih grade dva nova mostiča, katera je že lani podrla velika povodenj. Podaljšan bo tudi leseni most čez Pesnico. Na zgraditev teh mostov smo čakali skoraj dve leti in je bila čez podrtijo položena le začasna brv. Zgodilo se je že več nesreč.

— **Borba za zaslužek.** V petek je posloval na mestnem magistratu delegat borze dela in zastopnik nemškega posredovalnega urada, ki sta sprejemala prijave delavcev za sezonska dela v Nemčiji. Zglasilo se je okoli 400 krepkih fantov in tudi nekaj deklet, ki si hočejo poiskati zaslužka v tujini. Zdi se nam, da bi se za te krepke kmečke roke našlo tudi obilo dela doma in da jim ne bi bilo treba iti v tujino iskat zaslužka. Pred magistratom so ves dan stale velike gruče delavcev.

— **Živinski sejem.** Na zadnji živinski sejem je bilo prignanih 33 volov, 198 krav, 5 bikov, 25 juncev, 76 telet in 58 konj. Skupaj 395 glav, prodanih pa je bilo vsega 117 glav. Vole so prodajali po 3.50 do 5, krave 2 do 4.25, bike 3.50 do 3.75, junce 3.50 do 4, teleta pa po 4 do 4.75 din za kg žive teže. Konje so prodajali po 700 do 4.500 din. Na svinjski sejem pa je bilo pripeljanih 192 svinj. Prodanih je bilo 64 rilcev. Prolenke po 5 do 12 tednov stare so prodajali po 60 do 120 din za komad, debele svinje po 7 do 7.50, plemenske svinje pa po 6 do 6.75 din kg žive teže.

Darujte za »Zvončkov« sklad

KINO UNION
TELEFON 22-21

Najsijajnejša filmska satira sezone, burka po uspelem odrskem delu Birabeaua »Fistone«, ki neusmiljeno biča in ironizira moderne politične razmere! Najboljša vloga in kreacija

Hansa Moserja

DANES ob 16., 19.15 in 21.15 uri, jutri, v nedeljo, ob 15., 17., 19. in 21. uri.

MOJ SIN, GOSPOD MINISTER

Sodelujejo še Heli Finkenzeller, Hans Brausewetter in Fr. Rosay

100% smeha — 2 uri krohota!

Od samega smeha so imeli ljudje včeraj solze v očeh.

V nedeljo dopoldne ob 10.30 uri isti film ob globoko znižanih cenah!

Črne legije Ku-Klux-Klan

ljudje brez duše in strahu v velikem filmskem delu

SENZACIJA
TEROR
REALIZEM

POD ČRNO KRINKO

PREMIERA DANES V KINU MATICI — TELEF. 21-24.

DNEVNE VESTI

— **Odbor za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju mučeniku v Ljubljani razširjen.** Snoči se je v mestni posvetovalnici zopet sestal širši odbor za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani. Lani 12. decembra je bil z odlokom banske uprave imenovan odboru upravitelj s sosvetom, člani širšega odbora so se pa pritožili proti temu odloku in s pismenim glasovanjem izvolili nov ožji odbor pod predsedstvom gimnazijskega direktorja v p. dr. Josipa Pipenbacherja. Ta čas je bil dosežen z g. banom sporazum in odbor bo zopet lahko nemoteno posloval, pa bo na banovo željo izpopolnjen tako, da stopijo vanj po 4 zastopniki banske uprave in mestnega poglavarstva. Bansko upravo bodo zastopali v odboru ravnatelj Hranilnice dravske banovine kot član ožjega odbora, tehnični svetnik ing. arh. Josip Černivec, prosvetni inspektor Marko Bajuk in višji finančni svetnik Ignacij Širca kot člani širšega odbora, mestno poglavarstvo pa univ. prof. dr. Fran Stele kot član ožjega odbora, prof. Silvo Kranjc, prosvetni inspektor v p. Josip Wester in polkovnik v p. Viktor Andrejka kot člani širšega odbora. Na snočnji seji je širši odbor po kratkem, lepem predsednikovem govoru kooptacijo soglasno odobril. Zdaj bo banska uprava preklicala svoj odlok o upraviteljstvu in skrbstvu nabranega denarja, odbor bo pa umaknil svojo pritožbo. Tako se bo lahko započeto delo za postavitev spomenika nemoteno nadaljevalo in upajmo kmalu tudi uspešno zaključilo, kar je iskrena želja vse naše patrijotično čuteče javnosti.

— **Uradniki naše Narodne banke v Pragi.** Na povabilo Združenja uradnikov češkoslovaške Narodne banke je prispelo včeraj v Prago okrog 70 uradnikov naše Narodne banke. V Pragi ostanejo 3 dni, da si ogledajo praške gospodarske in kulturne ustanove. Osebni stiki med uradniki naše in češkoslovaške Narodne banke lahko doprinesó zlasti v sedanjih časih mnogo k poglobitvi političnih, gospodarskih in kulturnih stikov med obema državama.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI, TELEFON 41-79

Kinopredstava v soboto odpade, ker bo igral Sokolski gledališki oder z Viča ob ½9. zvečer PUSTOLOVŠČINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA

V nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. uri in v ponedeljek ob ½9. uri film

NEMOGOČA ŽENA

Gustav Fröhlich, Dorothea Wieck, Jürgesen

V dopolnilo zvočni tednik in barvana šaloigra

BOŠKO IN GUSARJI

Cene prostorom: Din 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50.

Prihodnji spored: »BELI VOLK«

— **Gostovanje sofijskega kooperativnega gledališča v Jugoslaviji.** Sofijsko kooperativno gledališče, ki šteje okrog 50 članov prispe zadnje dni aprila v Jugoslavijo na turnejo, ki bo trajala okrog 40 dni. Bolgarsko gledališče bo gostovalo v Beogradu, Novem Sadu, Zagrebu, Splitu, Ljubljani in še nekaterih drugih mestih. Na repertoarju ima šest operet, ki so dosegle velik uspeh v Sofiji. Vodja igralske skupine Ivan Stanev je odpotoval v četrtek zvečer v Beograd, da določi tehnične podrobnosti turneje.

Tolčena (tucana) kava
pri
MOTOH — Ljubljana

Ljubitelje dobre turške kave obveščam, da sem nabavil pripravo za tolčenje kave in nudim tolčeno turško kavo:

SPECIALITETA I. ¼ kg . . . Din 25.—
SPECIALITETA II. ¼ kg . . . Din 20.—

Se priporočam

B. MOTOH, Ljubljana, Vodnikov trg 5

— **Priznanje »Slovenske scene mladih« v Celju.** V Celju so snoči mladi in nadarjeni ljudje prvič prikazali občinstvu Mrakovo dramo »Čajkovski«. Bil je uspeh, ki ga je treba privoščiti avtorju in igralcem. Poslušalci so res z zanimanjem sledili drami, ki je dokaj svojevrstna in tudi priznanja vredna. Mladi ljudje so tudi zares zaslužili zahvalo in pohvalo, ki so je bili deležni. Naj bi imeli tudi danes v Kamniku in jutri na Jesenicah prav tak uspeh! Vredni so, da jih pride poslušat kar največ ljudi. Pa jim tudi ne bo žal.

— **700 češkoslovaških letoviščarjev na Jadranu.** V četrtek ponoči sta vozila skozi Križevce proti Splitu dva posebna vlaka iz Češkoslovaške. Z njima se je pripeljalo okrog 700 češkoslovaških letoviščarjev, ki jih je poslalo na naš Jadran češkoslovaško tujsko prometno društvo Čedok. Za prihodnje dni je napovedanih še več izletniških vlakov iz Češkoslovaške na naš Jadran.

— **Naši poljedeljski delavci v Nemčiji.** Iz dunavske banovine odhaja mnogo sezonskih delavcev v Nemčijo. Odšlo jih je že 1.500, nemške borze dela jih pa potrebujejo okrog 7.000. Vse kaže, da jih v naši državi ne bo mogoče dobiti toliko, ker je jelo tudi pri nas že primanjkovati v poljedelstvu delovnih moči.

— **Ljubljansko strelsko okrožje obvešča vse strelske družine, da bo v nedeljo 8. maja ob 9. dopoldne v salonu restavracije glavni kolodvor v Ljubljani redna letna skupščina okrožja z običajnim dnevnim redom. Vse predloge za skupščino je dostaviti upravi okrožja pismeno najkasneje do 1. maja 1938. — Uprava.**

— **Stavka krojaških pomočnikov v Zagrebu.** Komaj je bila končana stavka krojaških pomočnikov v Ljubljani, že se je pričela v Zagrebu, kjer so stopili krojaški pomočniki v stavko zato, ker jim je bila odpovedana stara kolektivna pogodba. Razen tega je nastal tudi mezdni spor. Danes bodo na banski upravi pogajanja. Krojaški mojstri so pripravljeni podpisati odpovedano kolektivno pogodbo, nočejo pa pristati na zvišanje mezd.

— **Dva naša letalca v Hollywoodu.** Naša letalska oficirja Mitrović in Stanisavljević sta prispela na potovanju po Ameriki te dni v Hollywood, kjer sta hotela videti, kako izdelujejo velik letalski film »Ljudje s krili«. V tem filmu sodelujejo najboljši ameriški civilni in vojaški letalci.

ANA KARENINA
z GRETO GARBO
in **Dvojčki v eni osebi**
(ADELA SANDROCK)

Danes in v ponedeljek ob 20. uri, jutri, v nedeljo, ob 14., 17. in 20. uri!

KINO MOSTE

— **Zveza med železnicami Varaždin—Čakovec in Čakovec—Maribor.** Generalna direkcija državnih železnic je sklenila zvezati železnici Varaždin—Čakovec in Čakovec—Maribor. Nova železniška proga bo dolga okrog 700 m in tračnice za njo so že pripravljene.

— **Opozorilo rezervnim častnikom.** Rezervne častnike opozarjamo, da bodo objavljena v letošnjih številkah »Glasnika rezervnih oficirjev in ratnikov« celotna navodila za polaganje izpita za čin rezervnega kapitana II. klase in rezervnega majorja. »Glasnik« izhaja v Beogradu kot mesečnik in stane letno din 36.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 33 z dne 23. t. m. objavlja uredbo o podaljšavi roka za izmeno platišč na obstoječih tovornih vozilih, pravila kako je treba postopati ob pripiranju zavezancev, ki služijo pri vojski, mornarici, obmejni četi in orožništvu, dopolnitev pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami, tarifo avtorskih nagrad za glasbene prireditve, ki jih ima pravico pobirati Društvo jugoslovanskih glasbenih avtorjev, pravilnik o ustanovitvi, upravljanju in uporabljanju banovinskega živinorejskega sklada dravske banovine in razglas o proračunu mestne občine Ptuj za leto 1938 do 1939.

— **Razid društva.** Delavsko prosvetno društvo »Zelena jama« v Ljubljani-Moste se je po sklepu seje z dne 10. t. m. zaradi pomanjkanja članov, imovine in sedeža razšlo.

— **Za mrtvega proglašen.** Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglasi za mrtvega mizar iz Nedelice Martin Maučec, ki je odpotoval leta 1927 iz Montevidea v Brazilijo, pa je baje med potjo umrl.

— **Sneg celo na dalmatinskih otokih.** Iz Splita poročajo, da je zapadel v četrtek ponoči na Mosorju in drugih primorskih planinah ponovno sneg, in sicer toliko kakor še v nobeni zimski noči doslej. Vinska trta je zastala v razvoju za dober mesec. Sneg je zapadel celo na dalmatinskih otokih, kar se zgodi zelo redko. Tudi v Šibeniku je v četrtek ponoči snežilo.

— **Močan potres v Dubrovniku.** Včeraj opoldne so čutili v Dubrovniku močan potresni sunek. Potres ni napravil nobene škode, le strahu je povzročil precej.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo nestanovitno, večinoma oblačno vreme. Včeraj je snežilo v Sarajevu, v Splitu pa deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 13, na Sušaku 11, v Mariboru 10.1, v Zagrebu 9, v Ljubljani 8.2, v Beogradu 8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761.9, temperatura je znašala 1 stopinjo C.

— **Samokres je ukradla.** Pri posestniku Andreju Primarju v Sp. Zadobrovi je bila nekaj časa v službi 19 letna Justina Piškur, iz Trebeljevega. Piškurjeva, ki se je prej zadrževala na Škovcu pri Čatežu, je pred tednom neznano kam izginila, pred odhodom je pa ukradla Primarju nov samokres, vreden 400 din. Piškurjevo, ki je kljub svoji mladosti pokvarjeno dekle, zaradi česar je že imela opravka s sodiščem, zasledujejo orožniki.

— **Dva poškodovanca.** Davi so prepeljali v bolnico 27 letno služkinjo Beti Maček iz Mekinj, ki se je pri padcu težko poškodovala na glavi in obležala nezavestna. — 38-letni brezposelni delavec Anton Lukan pa je postal žrtev vročekrvnih pretepačev v St. Vidu. Lukana so napadalci podrli po tleh in ga osuvali s čevlji. Prizadejali so mu hude poškodbe na glavi in po životu.

— **Pogrešana služkinja.** Od svojega službodajalca dr. Cirmana v Medvodah je pred dvema tednoma neznano kam odšla 30 letna služkinja Jožefa Intihar iz Nadleska pri Starem trgu na Notranjskem. Ker je vse svoje predmete in denar pustila pri službodajalcu, ni izključeno, da si je končala življenje. Intiharjeva je srednje postave, podolgovatega temnega obraza, rjavih oči, temnih las, zdravih zob in je imela na sebi zeleno križasto obleko, temnomoder letni plašč in črne nizke čevlje na zaponko.

— **Tatvina živalskih kož.** Mesarju Gabriču iz Šmarja pri Sevnici je bilo oni dan ukradenih več sirovih volovskih, kravjih in telečjih kož. Tat je odnesel kože na kolodvor in se odpeljal s plenom proti Ljubljani, kjer ga iščejo.
Ljubljani, kjer ga iščejo.

— **Pred samomorom izobesila črno zastavo in prižgala svečo.** Čuden samomor je storila v sredo 71 letna Bara Hren iz Krivaje, občina Sunja. Mučil jo je že dolgo revmatizem in trgala je, da mora prenašati silne bolečine. V sredo se je vračala iz Petrinje, kjer je bila pri zdravniku in spotoma je sklenila končati si življenje. Odšla je k Savi, kjer je privezala svojo črno ruto na palico in jo zataknila v pesek, potem je pa prižgala svečo in skočila v vodo. Kmetje so jo našli čez pol ure, ko je bila že mrtva.

— **Tihotapka s 50.000 pengö.** Hči nekega premožnega Čakovčana, ki je poročena na Madžarskem, je hotela pretihotapiti čez našo mejo 50.000 pengö, pa so jo madžarski obmejni organi zasačili in aretirali.

— **Strokovna založba** javlja svojim cenjenim naročnikom in prijateljem, da izide v kratkem Tehnika poslovnega računstva III. in IV. del (prof. Vl. Černe). Prva zbirka devetih komercialnih knjig bo s tem kompletna. Opozarjamo vse, ki še niso knjige naročili, da to store takoj, ker velja subskribcijska cena le do izida teh knjig. Naslov: Strokovna založba, Ljubljana.

— **Pogojno izpuščeni kaznjenci.** Iz kaznilnice v Lepoglavi so izpustili v četrtek 36 kaznjencev na pogojni odpust. Med njimi je tudi eden, ki je bil zaradi uboja obsojen na dosmrtno robijo.

— **Proti rumenim kadilčevim zobem se** uporablja z najboljšim učinkom Chlorodont zobna pasta. Grda barvasta plast, ki se nabira na zobeh, izgine često že po enkratnem čiščenju.

Iz Ljubljane

—lj **Podravnatelj Josip Černe umrl.** Snoči je v Šlajmerjevem domu po kratkem bolehanju umrl podravnatelj Hranilnice dravske banovine g. Josip Černe. Pokojnik je bil rojen l. 1870. v Ljubljani in je po končanih študijah leta 1893 stopil v takratno Kranjsko hranilnico. Bil je vesten in vzoren uradnik in ga je leta 1932 banovina v priznanje zaslug imenovala za podravnatelja. Za pokojnikom, ki je bil tudi kapetan I. klase v rezervi, žalujejo soproga ga. Marija, sin inž. Ernest in sin Walter. Pogreb bo v nedeljo ob 16. izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Blag mu spomin, ugledni rodbini naše iskreno sožalje!

u— **Iz Sarajeva se vrača mrtev v Ljubljano** vojak Milan Vidmar, sin g. Jožeta Vidmarja, višjega stražnika v pokoju. Milan je bil vnet Sokol, telovadil je kot naraščajnik na Viču. Letos 27. februarja je vesel odrinil k vojakom v Sarajevo. Nesrečno naključje pa je naneslo, da je sicer tako krepki fant obolel za pljučnico in ji kljub negi podlegel. Častniki kakor tovariši so iskreno obžalovali njegovo smrt in oblastva so storila vse, da omogočijo staršem prepeljati ljubljenega sina v domači kraj. Danes prispe krsta v Ljubljano in v spremstvu vojaštva bo Milan Vidmar popoldne ob treh nastopil svojo zadnjo pot z glavnega kolodvora k Sv. Križu. Naj mu bo lahka domača gruda! Bridko prizadetim staršem velja tudi naše odkritosrčno sožalje!

—lj **Zaključno predavanje društva »Soča« v tej sezoni bo drevi pri Levu ob pol 21. uri. Naš rojak in odličen predavatelj g. profesor dr. Lavo Čermelj zaključi letošnjo 18. sezono predavanj s temo: »Kulturni razvoj primorskih Slovencev«. Prikazal bo posebno za mlajšo generacijo, ki je vzrasla med vojno in po prevratu, kako se je v zadnjih 60 letih pred vojno naše kulturno življenje na Primorskem razbohotilo in prav na vseh poljih doseglo častne višine, nato pa bo zlasti za starejšo generacijo, ki je ob prevratu in kmalu potem morala zapustiti svojo rodno grudo, orisal**

končno pa bo podrobneje osvetlil kulturne pojave v pravkar preteklem letu med našimi zamejnimi rojaki na zapadu. K temu zaključnemu večeru vabimo vse tovariše Sočane, člane vseh emig. društev v Ljubljani in okolici ter vse naše prijatelje. Vstop vsem prost, vsi dobrodošli.

—lj **Film »Pod črno krinko«** Čudno protislovje — Amerika je po svoji tehniki in demokratičnem duhu najbolj napredna država na svetu, obenem pa v nji kar mrgoli zločincev, čeprav policija nikjer na svetu ni tako dobro organizirana in oborožena kakor v Ameriki. Tam so zločinci dobro organizirani in policija le težko pride do živega njihovim organizacijam. Pomaga ji sicer vsa poštena javnost, pogosto pa tudi to nič ne zaleže. Zadnje čase je priskočila policiji na pomoč tudi filmska industrija in znano filmsko podjetje Warner Bros je izdelalo film »Pod črno krinko« ali »Črna legija«. (Black legion), kakor se imenuje v originalu. V Ameriki so sprejeli ta film z velikim odobravanjem. Dobili smo ga tudi v Ljubljano in videli ga bomo te dni v kinu Matici, kjer bo gotovo vzbujal veliko pozornost.

—lj **Bolgarske učiteljice pevke v Ljubljani.** Ob priliki poseta bolgarskih učiteljic bo po koncertu 25. t. m. družabni sestanek v vseh kletnih prostorih restavracije Zvezda. Dostop je za vsakogar prost. Istega dne ob 15. uri bo predavala članica pevskega zbora bolgarskih učiteljic v dvorani Delavske zbornice o delu in položaju bolgarske žene. K družabnemu sestanku kakor tudi k imenovanemu predavanju iskreno vabimo našo javnost, posebno naše ženstvo.

—lj **»Društvo posestnikov novih hiš« v Ljubljani,** ima svoj redni letni občni zbor jutri v nedeljo 24. t. m. ob 9. uri dopoldne v beli dvorani hotela Union. Vse člane vljudno vabimo, da se občnega zbora udeleže.

—lj **Bolgarska narodna in umetna pesem se bo glasila v ponedeljek dne 25.** tm. v veliki filharmonični dvorani. Ženski zbor bolgarskih učiteljic iz Sofije bo ta večer koncertiral v Ljubljani in izvajal iz bogatega zaklada bolgarske narodne pesmi nekatere najlepše in najznačilnejše popevke v priredbi za ženski zbor. Po ritmu, pa tudi po melodiji je bolgarska pesem izredno zanimiva, za izvajalca zelo težka, za uho pa prikupna. Tako se nam obeta v ponedeljek zvečer izreden umetniški užitek. Zbor učiteljic iz Sofije je priznano izvrsten zbor, visoko cenjen in spoštovan povsod, kjer je nastopil. Zato opozarjamo na njihov koncert, vstopnice so že v prodaji v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

—lj **Kradejo vse, kar dosežejo.** V Ražmovo gostilno na Žabjeku je bilo v noči na torek vlomljeno. Na delu je bil bržkone en sam vlomilec, ki je ukradel svetlosiv površnik, črn zimski plašč, nekaj žganja in likerjev, zalogo jestvin in nekaj cigaret. Napravil je za 1200 din škode. Ivanu Vovku na Cesti v Rožno dolino 20 je tat odnesel veliko jestvin, bel namizni prt, tri bele servijete, belo brisačo in odejo. Škoda znaša 400 din. Emi Tankovi, stanujoči v Kapiteljski ulici 3 je nekdo odnesel steklenico likerja in potico, v vrednosti 150 din. Na delu so še vedno tudi žeparji. V tramvaju, ki vozi na dolenjski kolodvor, je nekdo izmaknil Mariji Trohanovi denarnico s 150 din. Ani Perparjevi pa je ukradel žepar na trgu poleg stolnice denarnico s 60 din.

—lj **Gruberjevo nabrežje zaprto.** Od torka 26. tm. bo Gruberjevo nabrežje za vozni promet zaprto zaradi cestnih del, ki bodo predvidoma trajala 14 dni.

—lj **Splošno žensko društvo** vabi članice in prijateljice, da se zanesljivo udeleže sprejema pevskega društva bolgarskih učiteljic v nedeljo ob 20.24 na kolodvoru in da se udeleže koncerta v ponedeljek ob 20. v veliki filharmonični dvorani.

—lj **Izpred trgovine ukradeno kolo.** Trgovec Franjo Lukič je prijavil, da mu je bilo v četrtek popoldne odpeljano izpred trgovine na Cankarjevem nabrežju črno pleskano, še skoraj novo kolo, znamke »Rekord«, opremljeno z dinamo svetilko znamke »Astra«. Kolo, ki je vredno 1100 din, ima evidenčno štev. 5204.

Letos dobimo nove tramvajske proge

Za Vse svete se bomo že vozili s tramvajem na pokopališče pri Sv. Križu

Ljubljana, 23. aprila

Vprašanje gradnje nove tramvajske proge k Sv. Križu in obnove dolenjske proge, se je vendarle premaknilo z mrtve točke. Mestna občina ljubljanska je namreč te dni zaključila razmeroma še precej ugodno posojilo, ki ga bo dala na razpolago Maloželezniški družbi. Ta je obenem dobila nalog, naj pripravi načrte, da bodo lahko že sredi junija ali pa najkasneje v juliju začeli graditi novo progo. MŽD je že razpisala dela in naročila tračnice, tako da lahko računamo, da bo približno do septembra nova tramvajska proga proti Sv. Križu že speljana, gotovo se bomo pa lahko o Vseh svetih že s tramvajem peljali na pokopališče.

Nova proga bo dvotirna in ne kakor je bilo prvotno določeno, samo enotirna. Odcepila se bo na Masarykovi cesti pri Ranzingerju od stare, na vogalu Prisojne in Jegličeve ceste pri Marinku pa bo zavila tudi od sedanje proge po Šmartinski cesti proti podvozu pod železniškim viaduktom, kjer se obe progi strneta. Izpod viadukta bo vodila mimo skladišč Obnove in Tönniesa do mitnice, kjer se bo desna proga spet odcepila in vodila dalje med hmeljnike proti cerkvici sv. Križa, kjer se bo obrnila in tekla dalje okrog Kunaverja ter ob Savski cesti nazaj pripeljala nazaj do mitnice. Tako bo napravila veliko pentljo. Del proge izven cestišča bo imel železniške tračnice, a po cesti bo vozil po žlebičastih tračnicah. Zgradba nove proge bo veljala približno 2,240.000 din.

Prav tako važna, kakor gradnja proge proti Sv. Križu, je obnova dolenjske proge, ki je že skrajno izrabljena. Človeka premetava po nji kakor bi bil na razburkanem morju in v sedanjem stanju bi proga lahko vzdržala kvečjemu še eno ali dve leti. Dozdaj so jo neprestano krpali in podsipavali, a zdaj so že napravljeni načrti za njeno popolno obnovo. Tekla bo sicer po dosedanji trasi, vendar pa bo ves temelj utrjen s popeškim kamnom, nanj pa položene na vsej progi nove tračnice. Obnova nove proge bo veljala približno 1,580.000 din. Tudi ta denar je že na razpolago in so dela že razpisana. Predvideno je, da bo nova proga vezala dolenjski kolodvor s krožno progo in s Sv. Križem.

VSI VOZOVI BODO MODERNIZIRANI

MŽD bo morala seveda tudi izpopolniti ves vozni park in ga modernizirati. Zadeva bo rešena tako, da bodo podaljšani in modernizirani vsi opatijski vozovi ali »italijančki«, kakor jim pravijo tramvajski uslužbenci. Dva našim razmeram in potrebam prikrojena vozova in sicer številki 38 in 40 sta že v prometu, vsi ostali pa bodo že do jeseni gotovi. Zdaj so v delu spet trije vozovi. Renovirani tramvaji bodo vozili tudi na obnovljeni dolenjski progi. Stari ljubljanski vozovi, ki se bližajo že svojemu četrtemu ali celo petemu križu, bodo vzeti iz prometa in bodo služili le kot zasilne rezerve.

Cestni kongres v Ljubljani

Ljubljana, 23. aprila

4. in 5. junija bo v Ljubljani I. cestni kongres. Organizacijo društva je prevzelo Društvo za ceste v Ljubljani. Na kongresu se bodo obravnavala važna vprašanja v zvezi z zgraditvijo in modernizacijo našega cestnega omrežja in vprašanja sodobnega cestnega prometa. Kongresu bodo prisostvovala vsa društva za ceste v naši državi, predstavniki gospodarskih in turističnih organizacij ter državnih oblasti. Zastopani bosta tudi vlada in banska uprava. Najbrž se udeleži kongresa tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović.

Na kongresu bodo podane važne uradne izjave o cestnem programu za bližnjo bodočnost. V okviru kongresa bo organiziralo Društvo za ceste razstavo, katere svečana otvoritev bo ob priliki ljubljanskega velesejma. Pripravlja se tudi svečana izročitev javnemu prometu modernizirane ceste Št. Vid—Jeperca. Društvo za ceste v Ljubljani je pripravilo te prireditve z namenom, da cestno vprašanje pri nas čimbolj popularizira, zlasti pa da prikaže nujno potrebo obnove cest v naši banovini.

Mraz in cene živil

Ljubljana, 23. aprila

Mraz, ki zadnje čase pritiska, kakor da se začenja zima, vpliva tudi na živilski trg. Zato je bil tudi danes nekoliko slabše založen zelenjadni trg in posebno malo je bilo naprodaj semenskega krompirja. Ni šala, temveč paradoks, da se zdaj nekateri kmetje — zlasti na Gorenjskem — boje, da bi jim semenski krompir zmrznil pri prevažanju zgodaj zjutraj. Že ves teden po veliki noči je na Gorenjskem vselej zjutraj zmrznjena zemlja, da o slani niti ne govorimo. Davi v mestu in ljubljanski okolici ni bilo slane, na levem bregu Save proti Kamniku je pa bilo zopet vse pobeljeno. Slana in burja sta zadnje dni uničili kmetom detelјo in trpela je tudi ozimina, predvsem zaradi burje, izgubljen je pa tudi krompir, kjer so ga že sadili.

Da zdaj ne sade več krompirja tudi v toplejših krajih, ne le na Gorenjskem, kaže že to, da je naprodaj tako malo semenskega krompirja tudi iz bližnjih krajev, odkoder bi ga lahko pripeljali brez rizika, ne da bi jim zmrznil med potjo. Davi ni bilo naprodaj niti 10 voz krompirja. Krompir se je nekoliko podražil, čeprav je bil že prej precej drag. Tako ga kupci niso mogli danes kupiti na debelo niti po dinarju; bil je povprečno po 1.05 do 1.10 din kg.

Na zelenjadnem trgu mraz ni posebno vplival na cene domače zelenjave, ki je je pa bilo danes nekoliko manj naprodaj predvsem zato, ker prodajalke vedo, da je v drugi polovici meseca slabša kupčija na trgu in ker se marsikateri ne zdi vredno zmrzovati vse dopoldne pri blagu za izkupiček nekaj dinarjev. Med uvoženimi novostmi je treba omeniti bučke, ki so po 32 din kg. Po isti ceni tudi prodajajo beluše, ki so bile nekaj časa po 48 din kakor so zdaj kumare. Lep paradižnik je po 28 din kg. Lepšo cvetačo prodajajo po 8 din kilogram.

Pri mesarskih stojnicah je bilo danes nekoliko živahnejše zaradi pravoslavnih praznikov. Prigodne specialitete za pravoslavne velike noč so med drugim kozlički, ki so jih prodajali po 18 do 20 din kg, in jagnjeta po 12 do 14 din.

Na perutninskem trgu ni nobenih sprememb pri cenah. Gospodinje so pričakovale, da se bodo jajca še nekoliko pocenila, a so vendar še vedno po 10 din 16 do 18 komadov, čeprav zdaj po veliki noči ni posebnega povpraševanja po njih.

Nekoliko so se zopet podražila jabolka. Kmetje prodajajo po večini samo slabo ohranjeno sadje, ki je po 3 do 5 din kg, medtem ko je nekoliko lepše sadje pri branjevcih povprečno po 6 do 7 din kg.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 23. aprila: Nočna služba. Red A.
Nedelja, 24. aprila: Zadrega nad zadrego. Izven. Znižane cene
Ponedeljek, 25. aprila: Izpit za življenje. Premiera. Premierski abonma.
Torek, 26. aprila: zaprto
Sreda, 27. aprila: Pokojnik. Izven. Znižane cene
Četrtek, 28. aprila: Izpit za življenje. Red Četrtek

★

Škvarkinova komedija »Izpit za življenje«, ki jo bodo vprizorili v ponedeljek 25. t. m. za Premijerski abonma, je delo, ki ga že dolgo nismo imeli na našem odru. Vse bogastvo in pestrost življenja, nam prikažejo zdaj žalostni zdaj veseli prizori, v katerih zvenita kot pojoča strupa optimizem in vera v življenje. Režiser in inscenator: inž. arh. B. Stupica.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 23. aprila: Madame Sans Gene. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 24. aprila: Prodana nevesta. Izven. Znižane cene
Ponedeljek, 25. aprila zaprto.
Torek, 26. aprila: Madame Sans Gene. Red B
Sreda, 27. aprila. Rigoletto. Red Sreda.
Četrtek, 28. aprila: Jakobinec. Red A.

★

Drevi bo premiera Sardoujeve komedije »Madame Sans Gene«, za katero je komponiral glasbo dr. Bernhard Grün, ki ga pozna naše občinstvo kot skladatelja operete »Dvojno knjigovodstvo«. Sodeč po generalni skušnji, se smemo nadejati izredno prikupne in zaokrožene predstave, v kateri se posebno odlikujejo: Poličeva kot nosilka naslovne partije, ter njeni partnerji: Zupan kot Léfèbvre, Peček kot Fouché, Janko kot Napoleon in Gorski kot Neipperg. Nadalje sodelujejo še: Smerkoljeva — Karolina, Japljeva — Eliza, Frelih — Savary. Dirigent: ravnatelj Polič. Režiser: prof. Šest. Inscenator: inž. Franz.

Poslano

Radi članka, ki je izšel v »Gorenjcu« z dne 16. aprila t. l. pod naslovom »Denunciantstvo«, bom vložil zoper »Gorenjca« tožbo po zakonu o tisku, ker je ta članek tendenciozen in presega meje objektivnega poročanja o poteku kazenskih razprav. Vrhu tega kazenska zadeva proti meni še ni pravomočna in bom imel še na prizivni stopnji priliko, da dokažem, da nisem z inkriminiranimi pismi v nobeni zvezi, kar se mi bi posrečilo že na prvi stopnji, če bi sodišče mojim nadaljnim dokaznim predlogom ugodilo.

Andrašič Ignacij, veletrgovec v Kranju.

Radioprogram

Nedelja, 24. aprila

8: Cimermanov kvartet. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 9.45: Verski govor (g. dr. Roman Tominec). — 10: Koncert lahke solistične glasbe — klavir, Charly Kunz (plošče), na kitaro igra g. St. Prek. — 11: Otroška ura: Striček Matiček. — 11.30: Koncert. Sodelujejo: gdč. Alda Nolijeva, g. Aleksander Kolacio, člana ljubljj. opere in Radijski orkester. — 13: Napovedi. — 13.20: Zdaj domače izberimo in veseli vsi bodimo (plošče). — 17: Kmetijska ura: Ureditev domačega vrta (g. Franjo Kafol). — 17.30: Bojan Adamič in njegov orkester — vmes vesele zgodbe. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Kulturne in gospodarske zveze Jugoslovanov in Italijanov v preteklosti in sedaj (Ivan Šiprak, novinar) Zgb. — 19.50: Slovenska ura. — 20.30: Velikonočne pesmi poje Radijski komorni zbor ob spremljevanju Radijskega orkestra, dirigira g. dr. Fr. Kimovec. — 21.15: Vesel koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Milan Stanto igra na harmoniko. Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 25. aprila

12: Koncert na wurliških orglah (plošče). 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Šramel »štirje fantje«. — 14: Napovedi. — 18: Zdravstvena ura: Prva pomoč pri naglih obolenjih (g. dr. Anton Brecelj). — 18.20: Nekaj slovenskih pesmic (plošče). — 18.40: Slovstveni in kulturni dogodki okoli l. 1848 — II. del (g. dr. Ivan Grafenauer). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Banat v borbi za obstanek (Miloš St. Stanojević, prof.). — 19.50: Zanimivosti. — 20: Koncert Radijskega orkestra: Od vzhoda do zahoda. — 20.45: Fjodor Šaljapin poje odlomke iz op. »Boris Godunov« (plošče). — 21: Spominski koncert skladatelja Maurica Ravel-a. Sodelujejo: prof. L. M. Škerjanc, pomnoženi Radijski orkester; dirigira: D. M. Šijanec. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije »Emona«. Konec ob 23. uri.

Torek, 26. aprila

12: Razne pevke svetovnega slovesa (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Uverture (plošče). — 18.40: Slovensko narodno obrtništvo (g. dr. Stanko Gogala). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Italijanska in srbsko bizantinska cerkvena ikonografija (dr. Fr. Mesesnel, prof.). — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20: Koncert Radijskega orkestra. — 21: Prolog opere »Boris Godunov« (plošče). — 21.10: Rondo — IV. ura, predava g. Srečko Koporc, na klavirju izvaja gdč. Herta Seifert. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Vesela glasba: Radijski orkester, vložke poje g. Mirko Premelč. Konec ob 23. uri.

Sreda, 27. aprila

12: Glasbene slike (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski orkester. — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura: Opazuj in poslušaj (g. prof. Miroslav Adlešič). — 18.20: Španske pesmi (plošče). 18.40: Dolenjska mesta na prelomu srednjega in novega veka (g. prof. Janko Jarc). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Kača v ljudski veri (Jelica Belović-Bernadikovska). — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos opere iz ljubljanskega gledališča; v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar, v II. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

in sicer železne, cinkaste ali pa iz medi. Zadostuje malo Vima na mokri krpi — le aluminij čistite suho.

Javljamo tužno vest, da je dne 22. t. m. umrl velezaslužni gospod

Černe Josip

podravnatelj Hranilnice dravske banovine v Ljubljani in kapetan I. klase v rez.

Pogreb bo v nedeljo, dne 24. t. m. ob 16. uri izpred mrtvaške veže splošne bolnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

Pokojnika bomo ohranili v najčastnejšem in najhvaležnejšem spominu.

LJUBLJANA, dne 23. aprila 1938.

URADNIŠTVO Hranilnice dravske banovine

UPRAVNI ODBOR Hranilnice dravske banovine

Iz Maribora

— **VII. pedagoški teden**, ki bo obravnaval vzgojo mestnega otroka, priredi Pedagoška centrala v Mariboru od 25. do 29. aprila v dvorani Ljudske univerze, vsakokrat ob 20. uri. V ponedeljek 25. tm. bo govoril g. Kontler Julij, šol. upravitelj v Studencih pri Mariboru, o **važnosti otroškega vrtca za otrokov razvoj in o njegovem odnosu do osnovne šole.** V torek 26. t. m. bo razpravljal g Martinc Franc, nast. II. deške meščanske šole v Mariboru o **življenjskih prilikah, v katerih živi mestni otrok** (s posebnim ozirom na Maribor). V sredo 27. tm. bo g. Vojko Jagodič, strokovni učitelj na šoli za mladoletne zločince v Ljubljani, prikazal staršem vso **tragiko zanemarjene dece, nevarnosti za njen razvoj in za družbo ter sredstva za njih omiljenje.** V četrtek 28. tm. bo razložil g. prof. Fink Fran iz Maribora staršem, v **kakšnih prilikah raste in se vzgaja vajenec in kako morajo ravnati z njim.** V petek 29. tm. bo g .dr. Poljanec Ljudevit, prosv. insp. v. p. obravnaval vprašanje **prezgodnjega pouka glasbe in tujih jezikov**, ki marsikaterega otroka preveč obremenjujejo in ga ovirajo v razvoju. Vstopnine ni. Za kritje stroškov se hvaležno sprejemajo prostovoljni prispevki. Starši, vzgojitelji in vsi, ki se zanimate za vzgojna vprašanja, posetite naša predavanja, kakor vedno doslej, v čimvečjem številu.

IDEALEN ZAKONSKI PAR

— Ona zna peti, igrati na klavir, jahati in plavati.

— Če zna on vsaj malo kuhati, bo to idealen zakonski par.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KAUCHE,
izdelane po novi iznajdbi, dobite pri mizarju SEVER-ju. Telefon 22-67 Gregorčičeva 17c 1305

„OLLA" GUM
PREIZKUŠENA IN ZAHTEVANA od 1895 L.

50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbnic. Velika zaloga perja po 6.75 din, »Julijana«, Gosposvetska cesta 12.

POSEBNE NOVOSTI
vseh oblačil, sport, kamgarn, obleke, pumparice, perilo itd. najceneje
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

NOVOST ZA DAME!!!
Izvršujem trajno ondulacijo na najnovejšem in najlažjem aparatu sedanjosti, posebno priporočljivo za občutljive dame! Frizerski salon »R A K A R« Prešernova ul. 7, nasproti slaščičarne »Košak«, vežni vhod. 23 R

VRTNE OGRAJE
razne oblike, hitra dobava — Fasade, trpežno specielno proti vlagi. Vsa stavbna dela ceneno in solidno izvršuje stavbno podjetje **Rudolf Terčelj**, Ljubljana, pri novi cerkvi v Šiški. 1327

WEEKEND
hišice ali kabine si lahko gradite kolonijo pri »Savskem Tivoliju«. Svet se proda ali da v najem. A. Trskan, Hudovernikova ul. 41. 1326

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

POZOR!
Kupujem in prodajam rabljene šivilja. Klavžer, Vošnjakova 4. 1296

TISOČ DINARJEV
in več zaslužite mesečno z delom doma. Pošiljam material, prevzamem gotovo blago. Mal kapital potreben. — Zahtevajte prospekte, priložite znamko za odgovor. »Hemipa«, Pančevo, Trg kralja Aleksandra 3. 1045

SLUŽBO NA DEŽELI
blizu mesta dobi natakarica, ki bi pomagala opravljati hišna dela. Lahko je tudi vdova ali ločenka brez otrok, biti pa mora čedna in ne čez 25 let stara. Nastop po dogovoru. Ponudbe s sliko in opisom življenja na upravo »Slov. Naroda« pod »Lepa Gorenjska« 1318

ŽENITEV

POD »STROGO TAJNO«
naj se na upravo »Slov. Naroda« oglasi s sliko in polnim naslovom v zakonu nezadovoljna žena do štirideset let. 1320

KATERA DAMA,
ki v zakonu ni zadovoljna, bi pomagala povečati z večjo vsoto gostilniški obrat na Gorenjskem? Imeti sme največ 40 let, biti mora čedne postave in brez otrok. Ogласi naj se s sliko in polnim naslovom pod »Srečni maj« na upravo »Slov. Naroda«. 1319

Vse dobrote in blaženost najtesnejšega prijateljstva želi deliti z osamljeno dobrosrčno, karakterno, življenjapolno mlajšo damo prijetne zunanjosti priletnejši razočaran seriozen gospod v dobrih razmerah pod garancijo popolne tajnosti. Obsežne ponudbe (one s sliko, za katere vrnitev jamčim, imajo prednost) v 7 dneh na upravo »Slov. Naroda« pod »Srečno naključje«. — Polsvet izvzet! 1317

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Sveže najfinejše norveško
ribje olje
iz lekarne dr. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

BUKOVE ODPADKE
500 kg za 110 din dostavljene na dom nudi tvrdka »Kurivo«, Tyrševa cesta 31, telefon 34-34. 1300

Otroške, fantovske in moške obleke kupite najceneje pri
TIVAR OBLEKE
Jerman Martin, Sv. Petra c. 26. 26. R.

TELEMETER
(Zeiss, 11kratna povečava), uporabljiv tudi kot daljnogled, prodam ali zamenjam za dober radio ali pisalni stroj. Ponudbe pod »Razdaljomer« na upravo »Slov. Naroda«. 1325

STANOVANJA

MALO SOBICO
prazno, oddam za 150 din mesečno. Mestni trg 11/I. 1324

POSEST

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Tristanovanjska hiša
Ljubljana-Moste — naprodaj. Cena 175.000 in hipoteka 35.000 Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Prijeten dom«. 1311

vam pomore, da zopet zadobite ZDRAVJE s pomočjo zdravilnih zelišč.

Ne bodite samemu sebi sovražnik!

Obolenja pri MENI in BOLEČINAH MESEČNE MENE (menstruacije) ublaži Hersan čaj.

Ali vas ovira ZAMAŠČENOST (odebelitev)?

Želite li biti VITKI? Tedaj lahko uporabljate Hersan čaj.

Zakaj trpite na bolečinah REVMATIZMA in PROTINA (gihta), ko to ni potrebno? Hersan čaj je sredstvo, ki vam pomaga olajšati muke.

Hersan čaj pomaga pri ARTERIJOSKLEROZI in HEMOROIDIH (zlati žili).

Mar res ne veste, da je Hersan čaj pri OBOLENJIH JETER, ŽELODCA in LEDVIC dobro sredstvo?

Hersan čaj se dobiva SAMO V ORIGINALNIH ZAVITKIH v vseh lekarnah.

Reg. S. br. 19834/33

Otroški vozički najnovejših modelov — Dvokolesa, motorji, tricikli — Šivalni stroji pogrezljivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEI

LJUBLJANA, Karlovška cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

VABILO

NA REDNI OBČNI ZBOR
POSOJILNICE V TREBNJEM
REG. Z. Z N. Z.

ki bo v nedeljo, dne 8. maja ob pol 9. uri dopoldne v zadružni pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev letnega računa za leto 1937.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Sprememba pravil z ozirom na novi zadružni zakon.
6. Slučajni predlogi zadružnikov.

NAČELSTVO.

Ako bi občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, se skliče pol ure kasneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom na istem prostoru, ki sklepa ob vsakem številu udeležencev.

ZALOŽBA »CESTA«

Ljubljana — Knafljeva ulica 5

Vam priporoča zanimivi knjigi

ZGODBE BREZ GROZE

Pjotr — Rasputin

Broširana knjiga 10.— din, v platno vezana 15.— din. Poštnina za vsako knjigo 1.— din.

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVIJA je

NAŠ VAL

SPOREDI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaji.

UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

Letalci iz „Kluba gosenic“

V tem klubu so organizirani letalci, ki so si rešili življenje s padalom

Hitro, brž skočite iz letala! Dve ali tri sekunde bi pomenile smrt. Letalčevo telo se je prevalilo čez rob trupa in že šumi v ušesih, zrak žvižga naokrog in sapo zapira. Ena ... dve ... tri ... Roka je potegnila za obroč na levi strani prsi. Nad letalcem se je jela razprostirati blesteča bela polobla, padanje je šlo počasneje in če je grozila prej smrt je bila zdaj rešitev skoraj že sigurna. To je skušnja, ki jo mora napraviti vsak pilot če hoče postati član »Kluba gosenic«.

Gotovo ste že slišali o »Klubu gosenic«, ki mu je bil dolga leta predsednik polkovnik Lindbergh. Klub združuje letalce, ki so si rešili življenje s padalom. In če bi imeli kdaj srečo, da bi srečali moža z znakom, na katerem se bosta lesketala dva rubinčka namestu oči zelene gosenice, bi vam lahko ta mož gotovo povedal zanimivo dramatično prigodo iz svojega življenja. V službi se nosi znak, zataknjen v letalsko samoveznico. Zakaj je postala vprav gosenica simbol s padalom rešenih letalcev? Gotovo ste v naravi opazili majhno zeleno gosenico, ki se spušča po svilenem vlakencu z grma ali pa z drevesa na tla, da si reši življenje. Enako nosi svilena polobla padala proti zemlji tudi letalca, kadar je že vsaka druga rešitev izključena. Tu moramo tudi iskati izvor letalskega reka »spusti se po svili« namestu »skoči s padalom«.

»Klub gosenic šteje že nad 1000 članov, med njimi tudi nekaj žensk. Ustanovila sta ga pred leti dva novinarja. Največ članov je pristopilo leta 1930, ko je svila rešila k novemu življenju 134 letalcev. Zdaj se število rešenih od leta do leta krči ne morda zato, da bi bila manjša varnost padal, temveč zato, ker je letanje varnejše. Polkovnik Lindbergh je ušel smrti po svili štirikrat, cela vrsta drugih letalcev pa po dvakrat in trikrat. »Klub gosenic« je mednarodni klub. Ima sicer večinoma člane iz vrst angleških in ameriških letalcev, ni pa nobenega razloga, da bi ne mogli postati njegovi člani tudi letalci drugih narodnosti, ki jim je padalo rešilo življenje. Zdaj pa še nekaj prigod letalcev iz »Kluba gosenic«.

Karambol v zraku

Dva častnika angleške »Royal Air Force« sta preizkušala novi lovski letali. Delala sta z njima najrazličnejše obrate in posnemala zračni dvoboj. V čem je bila nevarnost? V slepem prostoru, v prostoru, kamor letalec prav za prav ne vidi, ker mu ga zakrivajo krila in deloma trup letala. Percy, eden izmed častnikov, je za hip izgubil svojega tovariša iz vida in že je bil karambol tu. Letali sta trčili skupaj. V Percyjevem letalu je strlo motor. Percy je vedel, da bo v naslednjih trenutkih razpadlo tudi ogrodje in da je edina rešitev v padalu. Skočil je iz letala. Njegova hitrost je postajala vedno večja, potegnil je za obroč. Nad njim se je jela razprostirati polobla padala, toda istočasno se je pojavilo v neposredni bližini tudi padajoče ogrodje letala. Percy je čutil, da zdaj ni nobene rešitve več. Obupno je potegnil za vrvice, s katerimi je bil privezan k padalu. S tem je nekoliko izpremenil smer padanja in že je švignilo tik mimo njega padajoče ogrodje letala. Percy se je spustil na tla skoraj na istem kraju, kamor je bilo padlo razbito letalo. Zdaj je Percy predsednik ameriške podružnice »Kluba gosenic«.

Obe krili odtrgani

Še dramatičnejša je prigoda letalskega častnika O. Byrnea. Po nekolikih normalnih loopingih se je spustil v prevrnjenem loopingu, kjer ostanejo kolesca letala v krogu, dočim opisuje pilotova glava zunanji krog. Pri tem loopingu morata prenesti letalo in letalčev organizem silen napor. Ko je bil Byrne v najnižji legi z glavo navzdol ja zaslišal silen trušč in ves prestrašen je opazil, da mu je odtrgalo obe zgornji krili. Letalo se ni dalo več obvladati in strmoglavilo je s propelerjem naprej proti zemlji. Byrne je odpel pas, toda nič ni težjega, kakor skočiti iz letala, padajočega v spiralah. Končno se je Byrneu posrečilo pasti iz letala in brez nezgode je dosegel s padalom zemljo.

Skok iz gorečega letala

Les Bennett se je rešil iz gorečega letala nad Londonom. Med normalnim poletom je naenkrat zasmrdelo iz motorja po bencinu. V naslednjem trenutku je buhnil iz letala oblak črnega dima in letalo se je izpremenilo v gorečo baklo. Letalec je skočil iz njega, toda ta čas, ko je padal, mu je pretila nevarnost v obliki plamenov okrog njega vrtečega se gorečega letala.

Smrtna nevarnost tako ali tako

Kapitan Hudson je preizkušal s poročnikom Molyneauxom novo lahko bombarderško letalo, ko se je naenkrat prelomilo desno krilo čez pol. Hudson je hotel opozoriti svojega opazovalca, da bi skočil iz letala, ker se ni dalo z letalom storiti nič drugega. Obrnil se je in opazil, kako je Molyneaux doslovno zagvozden na svojem sedežu s trskami prelomljenega krila. Hudson se je nekoliko dvignil, da bi pomagal opazovalcu. Slednjič se mu je to posrečilo. Molyneaux je skočil iz letala, toda bila sta komaj še 300 m nad zemljo. Za Hudsona je bil skrajni čas. Vendar je pa še trenutek počakal, ker je pretila nevarnost, da bi se zapletel v Molyneauxovo padalo. Ko je slednjič skočil iz padala, pa ni mogel potegniti za obroč, ker je padalo letalo istočasno z njim. Zemlja se je bližala s strašno hitrostjo. Če ne potegne, se bo gotovo ubil. Zato je izbral možnost, pri kateri mu je vendarle še ostal vsaj iskra upanja. Z drhtečimi prsti je potegnil. Po naključju se je padalo odprlo, ne da bi se nataknilo na letalo. Hitrost padanja je pojemala, vendar je pa padel Hudson na tla samo nekaj sekund za letalom.

Sultan se hoče oženiti

Sultan iz Jahore, eden najbogatejših mož sveta, je že star, pa je vendar sklenil poiskati si življenjsko družico. Ko je nedavno gledal film »Dekle iz džunglec, se je zaljubil v igralko Doroty Lamourovo, nastopajočo v glavni vlogi, in izjavil je ameriškemu filmskemu režiserju Clyde Elliotu, ki se je mudil pri njem na obisku, da bi se rad z njo poročil. Elliot ga je opozoril, da je Lamourova že omožena. Sultan je pa brž našel izhod iz kočljivega položaja. Poslal je v Hollywood sla z naročilom, naj poišče dekleta, ki bi bilo Lamourovi zelo podobno.

Zdaj so tako dekle naši v osebi 16-letne filmske igralke Olympe Brandove. Ko je sultan videl njeno fotografijo, je takoj brzojavno odgovoril: Strinjam se, vzamem jo. Odgovor Brandove še ni znan.

Avtomobilska industrija v Rusiji

Rusija je prišla v treh letih na prvo mesto v Evropi po proizvodnji tovornih avtomobilov in na drugo na vsem svetu takoj za Zedinjenimi državami. Leta 1929 so izdelali v Rusiji samo 1702 avtomobila, lani pa 200 000 od teh 182.000 tovornih avtomobilov. Predlanskim so izdelali 133.000 tovornih avtomobilov. Vidimo torej, da prevladujejo v Rusiji tovorni avtomobili, kar pa ne pomeni, da se Rusi ne zanimajo za luksusne avtomobile. Rusi so praktični in izdelujejo najprej to, kar najbolj rabijo. Proizvodnja luksusnih avtomobilov se je lani podvojila, poskočila je od 9.900 na 18.000.

Tovarna »Molotov« je izdala lani 120.000 avtomobilov, letos jih pa hoče izdelati 250 tisoč, a do leta 1941 naj bi se njena proizvodnja početvorila. Najbolj razširjeni luksusni avtomobil te tovarne je »M 1.« Druga velika tovarna »Stalin« v Moskvi je izdelala lani 70 000 avtomobilov, letos pa hoče izdelati 95.000 tovornih in 16.000 luksusnih avtomobilov. Najbolj znan tip tovarne »Stalin« je »Zis 101.« Ti avtomobili imajo radijske aparate in ogrevalno napravo. Že lani so imeli v Rusiji poseben konstrukcijski urad, ki mu je poverjena naloga skonstruirati luksusni avto s hitrostjo 200 do 250 km na uro.

Tisk v Zedinjenih državah

Po najnovejših statističnih podatkih se Amerika ne more pohvaliti z visokim razvojem periodičnega tiska. Lani se je število listov in revij v Zedinjenih državah znižalo za 221. To je najvišje letno nazadovanje v zadnjih 10 letih. Na ozemlju Zedinjenih držav izhaja zdaj 2084 dnevnikov v angleščini, 10.629 tednikov in 359 periodičnih listov. Število dnevnikov je padlo za 23, tednikov za 176, periodičnih listov pa za 18.

Nasprotno se je pa povišalo število v tujih jezikih tiskanih dnevnikov za 11. Od 2084 dnevnikov v angleščini je 1605 večernikov, 454 jutranjih listov in 25 takih, ki izhajajo najmanj štirikrat dnevno. Dnevniki izidejo vsak dan v 41.400.000 izvodih; od teh je 25.800.000 večernikov in 15.600.000 jutranjih listov. Treba je pa omeniti, da izhajajo v Ameriki kakor v vseh anglosaških državah posebni tedniki, ki se jih tiska 31.000.000 izvodov. Zanimivo je, da je število dnevnikov in tednikov padlo, dočim je število vsakih 14 dni in vsak mesec izhajajočih listov poskočilo za 90.

Kdaj in zakaj odstranjujemo mandlje

Zdrave mandlje pusti pri miru, bolne pa odstrani

Ljubljana, 23. aprila

Mandlje imamo vsi ljudje, eni manjše, drugi večje. Pri nekaterih ljudeh so bolj na površju, pri drugih zopet globlje v tkivu žrela. Ker so na zelo eksponiranem mestu, radi obole. Njih akutno obolenje imenujemo angino. Beseda je grškega izvora. Mi bi rekli tej bolezni »zoženje« ali »zadrgnjenje«. Kronično vnetje mandljev, sledeče iz akutnega, ali pa od prvega početka razvijajoče se tako, da postane kronično, lahko imenujemo tudi kronično angino.

Kaj pa so prav za prav mandlji? Napačno imenujejo ljudje mandlje bezgavke, ker nimajo z bezgavkami nič skupnega. Njih struktura je povsem različna od bezgavk, ki jih imamo v našem telesu nebroj. Mandlji niso nič drugega nego skupki limfatičnih ali adenoidnih bulic. Te bulice so razvrščene po sluznici vsega žrela in tudi po sluznici črevesnega trakta.

Kakšno delo opravljajo mandlji. O mandljih in slepiču so znanstveniki pisali že obširne razprave in knjige. Predaleč bi zašli, če bi hoteli govoriti o vseh mogočih domnevah in naziranjih glede naloge, ki naj bi jo opravljali mandlji v človeškem telesu. Naj bolj razširjena pri nas je vera, da imamo mandlje zato, da prestrezajo bakterije, jih uničujejo in tako preprečujejo, da ne prehajajo v globlje ležeče dihalne organe. To mnenje so znanstveniki že davno ovrgli. Dejstvo je, da so si po vojni dali že milijoni ljudi odstraniti mandlje, mišljeni so tisti milijoni, katerim so zdravniki mandlje res odstranili, to je izluščili z vrečico vred, v kateri leže in ki jo imenujemo kapsulo. Pri tem ogromnem številu izluščenih bolnih mandljev niso znanstveniki opazili nobenih slabih posledic ne pri otrokih, ne pri odraslih. Nobena funkcija telesa ni izpadla. Poleg tega so zdravniki znanstveniki hoteč ugotoviti vpliv delovanja mandljev na telo v celoti izluščili na tisoče popolnoma zdravih mandljev. Tudi v vseh teh primerih ni bilo prav nobenih slabih posledic za zdravje. Zato so si vsi znanstveniki edini v tem, da mandlji ne morejo opravljati notene take funkcije, da bi mogla biti njihova odstranitev telesu v kvar in povzročiti bolezen.

Znanstveno dokazano je samo to, da opravljajo mandlji delo kot ostale limfatične ali adenoidne bulice, to je v glavnem izločanje sluza. Iz vsega tega sledi, da so nesmiselne trditve o obolenjih, ki naj bi nastopila po odstranitvi mandljev, pa čeprav bi bili odstranjeni popolnoma zdravi mandlji in beganje ljudi je bilo in je radi mandljev več kot odveč. Pripetilo se je celo, da so spravljali ljudje odstranitev mandljev v otroških letih v zvezo z nevarnostjo poznejše impotence. Če veljajo ugotovitve znanstvenikov za ves kulturni svet, veljajo pač tudi za Ljubljano in njeno okolico.

Kot rečeno se razvije iz akutnega vnetja ponavadi kronično tako, da med posameznimi anginami bolnik nima nikoli miru. Pri vsakem najmanjšem prehladu, pri vsakem prepihu čuti glavobol, je izmučen, boli ga zdaj ta, zdaj zopet druga stran vratu, čuti pa tudi pritisk v žrelu, tudi temperatura od časa do časa malo poskoči. To stanje imenujemo kronično vnetje ali kronično angino.

Ker so mandlji v zvezi z zelo številnimi krvnimi žilami, se vnetja na njih kaj rada razširijo pri krvi tudi na vse človeško telo. Pred vsem radi obole po krvi kot pravimo znanstveno metastatično srce, ledvice in členki (revmatizem). Kronično vnetje mandljev je ognjišče infekcije, iz katerega nastajajo vse mogoče komplikacije. Statistika velikih evropskih klinik kaže, da vsako leto težko oboli za posledicami angine oziroma je tem posledicam podvrženih mnogo več ljudi, nego katerikoli drugi bolezni. Tudi lokalno povzroča akutno kakor tudi kronično vnetje mandljev obolenja sosednih organov, tako srednjega ušesa, obnosnih duplin in kaj radi se pridružijo akutnemu vnetju abscesi za mandlji, poleg mandljev ali pa gnojenja, ki se širijo proti jabolku.

Klinike, so določile zato smernice glede operacije mandljev in te smernice pravijo: Zdrave mandlje pusti pri miru bolne pa odstrani. Če torej zdravnik-specijalist ugotovi, da so mandlji bolni, je njegova sveta dolžnost, da bolniku svetuje njihovo odstranitev. Z odstranitvijo mandljev se prepreči vsaka nadaljna angina in jasno tudi vsaka nadaljna eventualna komplikacija, ki bi drugače radi akutnega ali kroničnega vnetja lahko nastala. Ne gre torej za velikost mandljev, gre le za bolne ali zdrave mandlje. Ne gre tudi za eventualno zadušitev, temveč za obolelost mandljev samih, kajti radi prevelikih mandljev se ni, še nihče zadušil. Dejstvo pa je, da so zelo veliki mandlji ponavadi vedno bolni, ker so bolezensko, povečani kot pravimo hiperplastični. Mislim, da bo vsakemu lajiku jasno, da pride kot edini operativni poseg v poštev samo totalno izluščenje, ne pa ščipanje, ker je ostanek poščipanega mandlja še ravno tako bolan kakor je bil prej nepoščipan. Človek s poščipanimi mandlji ravno tako dobi še angine, ravno tako še obolenja v soseščini in ravno tako še obolenja po krvi, kakor če bi imel mandlje nepoščipane. Poleg tega je mogoče poščipati samo mandlje, ki močno štrle v ustno votlino — dočim mandljev, ko so globlje v tkivu, niti poščipati ni mogoče. Jasno je, da velja to v enaki meri za otroke in odrasle. Po teh modernih indikacijah znanstvenikov se ravnajo vse evropske klinike, tudi zagrebška in beograjska. Smernice za operacijo mandljev v Angliji in Ameriki so pa drugačne. Tam je odstranitev mandljev skoraj obligatna, ravno tako kakor odstranitev slepiča, ker stoje tam na stališču, da če mandlji še niso oboleli pa še bodo. Radi tega odstranjujejo tudi zdrave.

Ne smemo pa svetovati bolniku odstranitve mandljev šele takrat, ko je radi njih akutnega ali kroničnega obolenja že dobil komplikacije bodisi na ledvicah, na srcu itd. Te komplikacije bodisi na ledvicah, na členkih ali na srcu se popravijo samo tedaj, če se bolezen v teh organih še ni zasidrala. Indikacija za odstranitev mandljev je njih obolelost. Indikacije za ščipanje mandljev pa ni.

Dr. J. Hafner

Pestre moške obleke

V Ameriki delajo krojači živahno propagando za kričeče pestro moško modo. Čim pestrejše, tem zanimivejše in lepše, — se glasi njihovo geslo. V Ameriki ni nič posebnega, če vidiš moškega z rdečim klobukom na glavi, v zelenem suknjiču in žoltih hlačah. Treba je pa takoj omeniti, da v stari Evropi ameriška moda ni merodajna. Na slovečo Oxford street v konservativni Angliji sploh nima vpliva, pa tudi Pariz se ne ravna po nji. Ni se nam torej treba bati, da bi podlegli ameriškemu vplivu.

Tudi pri nas je postala zadnja leta moška moda v barvi veselejša. Čeprav smo še zelo daleč od svetlozelenega suknjiča in žoltih hlač, sta tudi pri nas enolična črna in siva barva izginili. Vedno bolj nosimo poleti kombinirane obleke, suknjič in hlače različne barve, nosimo pestre srajce in kravate, pa tudi klobuke svetlejših barv. Med kričečo pestrostjo in nežnimi svetlimi barvami je pa razlika. Morda bo pa sčasoma tudi v Evropi prodrl ameriški duh.

Nove skladbe

Iz mladih let. Zbirka moških zborov in četverospevov. Uglasbil Ferdo Juvanec. V lastni založbi. Litografija Čemažar v Ljubljani. Vsebina: Pozdrav, Večerna, Prošnja, Spomin na zimski večer, Bolne rože, Rojakom, Sloveniji, Budnica, Dvignimo srca! (9 pesmi). — Juvanec ni mnogo komponiral, ampak kar je pesmi napisal, so se jih zbori prav radi oprijeli, že zaradi tega, ker so pisane v lahkem slogu z nekompliciranimi harmonijami. Pozna pač kot star, rutiniran pevovodja zmožnosti naših pevcev, ki se niso učili glasbenih naukov in ki ne morejo zmagati težavnih nalog in zahtev z duhom časa napredujočega zborovskega stavka. Tudi v pravkar izdani zbirki večinoma doseda! še netiskanih svojih skladb je Juvanec ostal zvest svoji smeri: pisati pevno in lahko izvedljivo. Namen se mu je posrečil. Poleg prigodnih (»Pozdrav«), (»Rojakom« na besedilo Josipa Stritarja, skladateljevega strica), narodno navdušalnih (»Sloveniji«, »Budnica«, »Dvignimo srca«) so pa v izdaji zastopane tudi pesmi liričnega značaja starejšega datuma (»Večerna«, »Spomin na zimski večer«) ter novejšega (»Prošnja in »Bolne rože«). Skladbe je skladatelj sam spisal — vzorno kot smo pri njem vajeni, pravtako jo je pa Čemažar zelo lično litografiral. Dobi in naroča se v Matični knjigarni v Ljubljani. Izvod stane 20 din. Naj bi naši moški zbori in kvarteti izdajo pridno naročali! Priporočam jo!

Zorko Prelovec: Prvi greh (Adam in Eva). Moški zbor na narodno besedilo. **Kje so tvoje rožice?** Moški zbor z baritonskim solom. Obe skladbi je založilo, z velikim uspehom izvajalo na svojem koncertu v Kamniku in v Radiu prvo slov. pevsko društvo »Lira« v Kamniku.

Josip Kenda: Zapuščeni: Besedilo Dragotina Ketteja. Moški zbor s tenorskim solom. Samozaložba. Nova, učinkovita skladba. Dobi se v vseh knjigarnah.

Z. P.

F. KIRCHBERGER: 6

Malokaj, otok gobavcev

ROMAN

Taupou — ole ao ole po mua ... tuitonga ... langi ... je jecljal ves iz sebe. Kar se je iztrgal Sketchu iz rok in planil v temo.

Sketch je ostrmel. Ni mu šlo v glavo, kaj bi pomenilo to, kar je jecljal Kanaki: devica ... jutri ponoči ... grobovi poglavarjev, grob gospodarja ... nagrobni kamen ... To je bilo vse, kar je spravil Kanaki iz sebe. Mož torej mnogo ve. Najprej mora dobiti v roke njega. Izpustil je psico, ki je tiho zacvilila in jo ubrala po svežih sledovih. V tihih, dolgih skokih, ki se jih je bil naučil v džungli, ji je sledil Sketch daleč tja za mesto. Nikie se je naenkrat vrnila in jela iskati izgubljeno sled. Na desni strani je bila široka morska plitvina, zarezana globoko v celino. Sketch je pokleknil in opazil v siju blede mesečine odtise nog bežečega moža. V grmovju na obali je bil vlažen pesek razhojen. Zažvižgal je zateglo in sedel utrujen na zemljo. Tudi Nikie se je vrnila, tekala je zbegano sem in tja in iskala sledove, ki so se bili izgubili v plitvini. Bilo je jasno, da sta naskočila Kanakija tu nekje v bližini dva ali trije možje, da je bil premagan, potem so jo pa ubrali napadalci na drugo stran, da bi zabrisali za seboj sledove.

Sketch je bil na koncu. Vedel je, da ne more naprej, kajti na gladki vodi bi se v mesečini njegova postava tako odražala, da bi bila naravnost imeniten cilj slučajnemu strelcu, ki bi bil morda skrit v grmovju na nasprotni strani. Kreniti okrog v celino zarezane plitvine ni bilo mogoče, to bi trajalo zelo dolgo, poleg tega je pa tam voda zelo globoka, v nji so morski psi in strupene ribe nofu.

Sketch je vstal in krenil ves utrujen nazaj proti Nukualufi.

III.

Inspektor Braun je presenečeno dvignil obrvi, ko je zagledal Sketcha tako zgodaj na pragu svoje pisarne. Nikie se je takoj zleknila v kot in zaspala. Sketchev obraz je bil pokrit s pepelom utrujenosti in temni kolobarji pod očmi so pričali, da je noč prečul.

— Halo! — mu je zaklical inspektor, — kaj pa pomeni, da vas na vse zgodaj vidim?

Sketch je utrujeno omahnil na stol in globoko vzdihnil.

— Dva dni ste tu, pa prihajate vsak čas na policijo, to ni bila nikoli vaša navada. In naenkrat se je ustavil inspektorjev pogled na izbočenih potepuhovih žepih — In od kdaj nosite dve pištoli?

Sketch se je prijel za žepe in odgovoril počasi:

— Ne bili bi vi, če bi tega ne opazili. Toda pištol ne nosim. V enem žepu je vaša ura, v drugem pa Gammanove koralde. Upam, da me ne boste zaprli, ker sem to odkrito priznal.

— Uro mi vrnete, — se je zasmejal Braun, ker se mu je zdelo to zabavno.

Sketch je odkimal z glavo. — Potrebujem jo, vi pa ne. Toda prišel sem v neki drugi zadevi. Tam doli na obali sem našel zvečer umorjeno dekle.

Po teh besedah je inspektor planil pokonci.

— Kaj se vam meša, Sketch? To ... vendar ...

— Seveda, to je možno, ubijalec se je zopet vrnil, — je pripomnil Jackie in puhnil dim iz pipe.

— Zakaj pa prihajate s tem šele danes? — je zagodrnjal Braun. Sketch je nekaj časa molčal.

— To je kaj enostavno. Ko sem se napotil ponoči k vam, sem naletel na Havajca, ki sem mu bil malo prej pomagal iz stiske. Bil je tako prestrašen, da ni mogel kdove kaj povedati in takoj jo je zopet odkuril. Ker sem se bal za njegovo zdravje, sem jo ubral za njim in kakor običajno sem prišel tudi to pot prepozno. Zdaj mi je pa šinila v glavo nova misel:

Sketch se je zamislil. Mulat je bil napadel popoldne Kanakija navidez brez vsakega povoda, — vsaj črvi mu niso mogli dati pobude za bodalo. To pomeni, da Kanaki ve nekaj, kar ga je prisililo zlesti ponoči iz kolibe in hiteti k zalivu morskih psov. Mulat žoltih oči izkazuje neko posebno spoštovanje domačinom in ljudje, ki jih tu na 18. stopinji južne širine spoštujejo, so navadni falotje — o tem je Sketch že imel svoje izkušnje.

— Kaj je s tem mrtvim dekletom? — ga je zdramil inspektor Braun iz zamišljenosti. — No, no pojdiva pogledat mulata, reči hočem tega dekleta, — je zamrmral Sketch in vstal. Vzela sta s seboj dva domača policista in odšla.

Tam doli ob morju je bilo razmeroma mirno, zlasti tam, kjer sta se potikala ponoči prejšnjega dne Sketch in Pamela.

— Tu je bilo, — je dejal Sketch in pokazal na mirno plitvino. Presenečeno sta se spogledala. Mrtvo dekle je bilo izginilo.

— Čujte, Sketch, bodisi da brijete iz mene norca ali pa opravlja ta dečko svoje delo preklicano spretno.

— Držala bo druga domneva, — je dejal Sketch hladno in se zamišljeno ozrl na sivo vodo. Blizu obale se je kopal tisti čas dečko iz nukualufskega hotela.

— Jaz bi se na njegovem mestu ne čofal tu, — je dejal eden izmed policajev, potem je pa zakričal na dečka. Bilo je že prepozno. Morje se je pri dečku naenkrat razdelilo na dve strani, prikazala se je ozka plavut morskega psa, ki je krepko udarila po vodi. Deček je kriknil in že so ga zagrnili valovi. Čez nekaj časa se je zopet pojavil na površju in plaval na vso moč proti obali.

— Ni ga opazil, — si je oddahnil Braun.

— Mislim, da ga je, kar poglejte na krvavo sled, ki jo pušča za seboj, — je dejal Sketch in skočil v vodo. Ko je potegnil vsega izmučenega in izčrpanega dečka na suho, so vsi zadrhteli od groze. Desna stran dečkovega telesa je bila skoraj brez kože in iz nje je curljala kri. Morski pes, ki se je očividno pognal za drugim plenom, ni bil opazil dečka, pač pa ga je bil zadel s trebuhom, ostrim kakor tisoč nožev, da mu je posnel z desne strani vso kožo.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani